

olyan tudást, ismeretet kapott, hogy valószínűen tudhatta az újraélesztés akkori egyszerű módszerét.

– Vajon meddig engedi Isten az embert, hol a határa kutató tevékenységének? Gondolok itt elsősorban a génebésezetre. Meddig mehet el az ember a „teremtésben”?

– Az ember szeretné teljesen kizárni Istent, tudományosan bizonyítani, hogy ő ugyanannyit tud tenni, és ezzel igazolni szeretné, hogy nincs Isten. Babel tornyának építése jutott eszembe. Azt hiszem, mindazok számára, akik a torony építésében részt vettek, nagyon meglepő volt a nyelvek összezavarása. Isten eddig is sok mindent megengedett már az embernek, és sok áldás származott a tudományos eredményekből, amit persze az Ellenség is próbál saját céljainak megvalósítására felhasználni. Ma is valamiféle materialista-at-eista „babel torony”-építés folyik ezen a földön. De hogy mikor, mivel és hogyan fogja megállítani Isten ezt a folyamatot, nem tudom megmondani.

Nem vagyok genetikus, a génebésezetben sem vagyok szakértő, de nem tudom elhinni, hogy az ember eljusson oda, hogy embert „teremtsen”. Nagyon nehéz arra gondolni, hogy egy embernek a földön – akit a Jó Isten megteremtett, megalkotott, akiért elküldte erre a földre a Fiát megváltóul, üdvözítőül – meg fogja engedni, hogy Őt magát kiszorítsa, és az ember legyen a teremtő, alkotó. Sajnos, sok hívő fiatalember a természettudományos életpályáján való előbbrejutáskor elfelejtkezett és elfordult Istentől. Szóljon biztatásul az ő számukra is az Ige, amit szabadjon a Bibliából két helyről idéznem: „...bizony, ha bölcsességért kiáltasz, és hangosan kéred az értelmet, ha úgy keresed azt, mint az ezüstöt, és úgy kutatod, mint az elrejtett kincseket, akkor megérted, mi az Úr félelme, és rájössz, mi az istenismeret. Csak az Úr ad bölcsességet, szájából ismeret és értelem származik” (Példabeszédek 2:3–6). Pál Athénben az Areopágosz közepén úgy hirdette az ISMERETLEN ISTENT, akit sokan ismeretlenül is tiszteltek, hogy Ő teremtette a világot és mindazt, ami benne van. Ő a mennynek és a földnek Ura; Ő ad mindenkinek életet, lehetet és mindent. „Az egész emberi nemet egy vérből teremtette, hogy lakjon az egész föld felszínén; meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait, hogy keressék az Istent, hátha kitapinthatják és megtalálhatják, hiszen nincs is messzire egyiküktől sem; mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk...” (Apostolok Cselekedetei 17:22–27).

Számomra továbbra is öröm az Általa teremtett világunk titkainak kutatása a Tőle nyert képességekkel, eszközökkel, módszerekkel.

– A gyógyító, kutató és oktató munkához sok erőt kívánok, és köszönöm a beszélgetést.

FERENCZI ANDREA

Orvosnak lenni hivatás és szolgálat

Dr. Lehoczky Dezső belgyógyász professzor vallomása

Régóta ismerem a halkszavú, megfontolt, mindenkin segítõ professzort. Rendelõjében a falusi nénikéktõl a miniszterekig sokan megfordulnak. Soha nem fogad el „hálapénzt”, de mindig segít. A Magyar Belgyógyász Társaság fõtitkára, szakfolyóiratok szerkesztõje, több fontos kitüntetés birtokosa... (A. M.)

Gyökerek

A legkorábbi emlékeim a gyülekezethez kapcsolódnak. A karácsonyi gyertyák fényessége, a gyermeknapok, anyák napja, versmondások, késõbb a vasárnapi iskola, nagy kirándulásokon játékok, melyek a bibliai történeteket elevenítették fel: a frigyláda hordozása Jerikó falai körül: gyõzelem! Isten nagyságának láttatása a vasárnapi iskolai tanítók által.

Az öntudatosulás éveit során ez a kapcsolat mélyült és átalakult. Az anyai nagyszülõk és az apai nagyanya a Soltvadkerti Baptista Gyülekezet elsõ tagjai között (1892–98) voltak. A nagyanyák sokszor elmondták megtérésük történetét. Döntésük szilárdságát és hitük elmélyülését tükrözte, hogy az akkori faluközösség zárt és szigorú (bár formális) vallási hovatartozási (keretei) közepette – a családból való kitagadást is vállalva – lettek és maradtak a gyülekezet tagjai.

A gyülekezet e hõskori gyors növekedésének történeteit hallva, de azóta is, mindenkor nagyon érdekelt megérteni a megtérés élményét: mikor, mitõl függõen, ki számára jön létre-adatik ennek a nagy elhatározást, életirányváltozást szülõ élménye. Késõbb természetesen megismertem a bibliai választ. De a „megtérés misztériuma” azóta is csodálattal tölt el.

Anyai nagyapám 1893-tól – a századfordulóra több mint száz tagúra növekvõ – gyülekezet egyik vezetõje volt. Késõbb, 1912-tõl az „el nem ismert szövetség” misszióbizottságának és több operatív testületének tagjaként országos tevékenységben is részt vett, majd az 1920-as egyesülési konferencián a Magyarországi Baptista Szövetségének országos bizottságaiba is beválasztották.

Ebbõl az idõbõl történeteket hallottunk *Meyer Henrik*rõl és feleségérõl; *Schimmert dr*-rõl (néhai Szentágothai János professzor édesapja), aki orvosként és hittestvérként többször volt vendég a nagyszülõi házban.

Személyes emlékem *dr. Kiss Ferenc orvosprofesszor* (a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen) gyülekezeti látogatása, akitől már középiskolás koromban hallhattam a nagyszalontai hívó közösség múlt századvégi megalakulásáról, életéről, a „parasztprófétákról”. Évekkel később orvosegyetemi hallgatóként néhányszor részt vehettem abban az ifjúsági csoportban, amely a Professzor budai házában jött össze baráti, bibliai beszélgetésre, s imádkozásra.

A gyülekezeti vasárnapi-iskolai háttérű családi nevelés során kifejlesztett *puritán szigor* egyrészt elsősorban benső erkölcsi tartalommal vált, és mindig uralkodó maradt életem során, másrészt teljes nyitottságot jelentett minden keresztyén/keresztény (e különbség jelentőségét az elemi iskolában csak nehezen értettem meg) motivációjú emberi megnyilvánulás befogadására és gyakorlására. Az isteni szeretet továbbadásának életformává válására törekvés korán érthetővé és elfogadhatóvá vált számomra.

Elemi és középiskolában Ágostai hitvallású Evangélikus rendszeres hitoktatásban vettem részt. A kiskunhalasi Szilády Áron Református Gimnáziumban pedig protestáns egyháztörténelmet is tanultam. Évek során hat protestáns lelkész hitoktatóm volt, akik ismerték kötődéseimet, de csak ketten erőltették az ősi egyházhoz való szorosabb kapcsolódást.

De a gyülekezeti vasárnapi iskolai tanítás bizonyult a leghatásosabbnak a serdülőkor után is. Ez segített hitbeli meggyőződés kialakításában, és elmélyítésében. Ezért, elsősorban édesanyámon kívül; hálás szívvel gondolok ma is vasárnapi iskolai tanítóimra, akik életükkel és szavaikkal megtanítottak engem úgy tekinteni az Isten Igéjét, mint minden bölcsesség forrását, mint az élet legszilárdabb alapját.

Orvosegyetemre, Budapestre kerülve (1947. szeptember) az Újpesti Baptista Gyülekezethez csatlakoztam, ahol akkor dr. Haraszi Sándor volt a lelképásztor. Itt általános iskolás felsőosztályos gyermekek és középiskolások rendszeres hitoktatását végeztem két éven át. Ezen „tanítva-tanulás” a bibliai ismeretek gyarapításának és a hitbeli elmélyülésnek sajátos és emlékezetes időszaka életemnek.

Akkor is ezek az emlékek és kapcsolódó gondolatok idéződtek fel bennem, amikor a parlament kupolatermében (1985. július 1-én) átvehettem az egyetemi tanári kinevezési okmányt.

Ennek a bibliai erkölcsi alapozásnak és később e forrásból történő erőgyűjtésnek tulajdonítható, hogy az egyetemi tanulmányok, majd az orvosegyetemi pályafutás során, a vallás- és kultúraellenes, erőszakos ideológiai nyomás nem sodort el, s távol tudtam maradni minden politikai részvételtől. Ez a forrás segített orvosi hivatástudatom és a keresztyéni szeretetszolgálat kialakításában, fejlesztésében, továbbá gyakorlásában.

Orvosszakképzés és tevékenység

A középiskolai tanulmányok során érdeklődésem elsősorban a természettudományokra irányult. Az utolsó gimnáziumi években matematikából és fizikából szaktanárok ajánlására gyengébb iskolatársak korrepetálására is rendszeresen megkértek. Ezért ilyen vonalon készültem továbbtanulni.

De közbeszólt egy drámai kezdetű betegség, melynek már gyermekkoromban is ismertem fiatal halálos áldozatait. Betegségem okozta katarzis eredményezte a döntést: Hivatásvállalás, szolgálat egész életen át, szenvedő emberekért. Ez az elhatározás nem lelkes rajongás eredménye volt, hanem kötelesség-szolgálat vállalás. Ezek motiválták hivatástudatom kialakulását, elmélyülését. Mindenesetre a döntés után, óta a célkitűzés egyértelművé vált. Ez az elhivatástudat mindenkor átsegített életem kritikus nehézségein, megvilágítva az utat, jelezve a helyes irányt.

Az orvosegyetemi felvételi vizsga máig is jelzésértékű momentuma: az egyik vizsgafeladat volt a „különböző korok eszményei” témájú esszé megírása. Nehány héttel korábban egy dömsödi ifjúsági konferencián Cserhalmi Imre lelkipásztor tartott bibliai ihletésű előadást e témakörben. Memoriter leírtam a beszédet. Közel 40 év múlva köszöntem meg ezt a „segítséget”, válaszolva egyetemi tanári kinevezésem alkalmával Tőle kapott üdvözlő soraira.

Az orvoslást, *gyógyítóorvosi tevékenységet* úgy tekintem mint az embert, *emberiséget szolgáló hivatást*. A modern gyógyítás körülményei, a team-ek (munkacsoportok) szerepének (pl. a szerv-transzplantációkban) fontossága ellenére a beteg és az orvos személyes kapcsolata elengedhetetlen a gyógyítás minden fázisában. Az orvos feladata a beteg ember megértése, szeretetből fakadó szolgálata a gyógyítás különböző eszközeivel. Mindig szavakkal is, olykor „csak” szavakkal, s ilyenkor ez a legfontosabb eszköz. A beteg és az orvos személyes kapcsolatában az együttérzés a gyógyítás minden fázisában elengedhetetlen – s ez elsősorban szavak segítségével közvetíthető – tehát a „szavak” ebben a kapcsolatrendszerben is nagyon felértékelődnek.

A kutatómunka örömei

A Budapesti Orvostudományi Egyetem elvégzését követő 12 éves kórházi belorvosi gyakorlat után 1965-től dolgozom az Orvostudományi Egyetem egyik belgyógyászati klinikáján. A dolgozó orvos feladata háromirányú: legfontosabb a gyógyító tevékenység; második az oktatás: orvosképzés és továbbképzés; harmadik a tudományos (kutató) tevékenység. Ez utóbbi területen is különleges élményeim voltak, vannak.

Az emberi szervezet működésében szereplő törvényszerűségek nagyszerű összehangoltságának megismerése és új, eddig nem ismert összefüggések felismerése, egyrészt a felfedezés csodálatos örömeivel tölt el, másrészt e szabályzó végtelen örök rend egy picinyke törvényének felismerésekor alázatos szerénység vesz rajtunk erőt. Nagyon kicsinek látjuk ismereteink és tudásunk terjedelmét, és annál nagyobb csodálkozás fog el az Alkotó végtelen rendezői bölcsessége iránt.

Ilyenirányú tevékenységemet jelzi több, mint 120 dolgozat megjelenése hazai és külföldi tudományos folyóiratokban. Az 1976–77-es akadémiai évben a világ egyik leghíresebb intézetében dolgozhattam és tanulhattam: Maches-terben, Angliában. Itt a versejtek képződésének szabályozására vonatkozó vizsgálatokat végeztünk, és a rosszindulatú véresejtbetegségek gyógyításának módszereit tanulmányoztam.

Egy hazai kutatócsoport tagjaként (1958-tól) évtizedeken át részt vehettem a véresejtképzés működésében fontos hatású, egyik szabályzó tényező szerepének és az emberi szervezetben történő működésének vizsgálatában. Az eredeti felismerés után 36 évvel jött el az ideje, amerikai, francia és japán tudósok további kutatómunkájának eredményeként, hogy e fontos szabályzó tényező gyógyszerként használható lesz bizonyos típusú vérzékenységgel járó betegségek gyógyításában.

Családi háttér

Legszűkebb családom türelmes együttműködéssel viselte, viseli a sok időt és energiát lekötő orvosi gyógyító és tudományos kutatói, továbbá szervezői tevékenységet. Feleségem ugyancsak gyülekezeti háttérrel (Újpesti Baptista Gyülekezet) gyermekorvosként dolgozott, és a felelősséggel végzett családi-gyermeknevelési feladatai mellett közreműködött az én munkáimban is.

Három gyermekünk közül ketten terveinktől és tanácsolásunktól eltérően, de örömeinkre, elhatározásuk alapján, ugyancsak gyógyítóorvosként tevékenykednek, a szülőkével hasonló területeken. Két leányunk családjában 3–3 unoka van. Kölcsönös örömeinkre gyakoriak az együttlétek.

Megbízások

Gyógyítóorvosi és egyéb tevékenységeim során is a „*szolgálatban gondolkodást és tevékenykedést*” tartottam mindenkor szem előtt (és nem pozíciók megcélzását), s ehhez társult a kemény munka és kitartás. *S nem maradt el a jutalom sem*: amely elsősorban különböző megbízásokban nyilvánult meg. Újabb, szélesebbkörű tevékenységekre nyitva lehetőséget.

Az egymást követő egyetemi grádusok során végén az egyetemi tanári megbízatást már említettem. 1962-től vagyok a Magyar Belorvosi Archívum c. orvosi folyóirat felelős szerkesztője, (a lap borítója azóta „habán”-kék színeket idéz). A Magyar Belgyógyász Társaság főtákará, majd alelnökéként (1966–1995) 8, részben nemzetközi orvoskongresszus szervezését is végeztem. (E kongresszusok műsorfüzetének borítólapja a Keresztény Orvosok IV. Nemzetközi Kongresszusa [4th International Congress of Christian Physicians, melyen részt vehettem Torontóban 1972-ben] műsorfüzetének formáját jelenítette meg.) Számos hazai és nemzetközi orvostudományi társaság és testületi tagság, illetve tisztségviselés szerepelnek még a bizalmi listán.

A kitüntetések sorában szerepel: a Semmelweis Orvostudományi Egyetem „*Kiváló Oktatója*” kitüntetés és emléklap, az „Orvosi Hetilap *Markusovszky Díj*”, továbbá az „1996 évi *Haematologiai Nagydíj*” és emléklap.

Megtiszteltetés és az előlegezett bizalom jele volt számomra a meghívás a Magyar Baptista Egyház Szövetségi Tanácsától a Tanügyi Bizottság (TB) munkájában való részvételre (1992. júliustól). E bizottság titkáráként közreműködtem a TB „*Szervezeti és működési rendje*”-nek kidolgozásában, melynek elfogadott szövege a Szolgatársban nyomtatásban is megjelent. A felső-

oktatási képzés szervezete működésének 1990-ben megindult fokozatos változása az 1993. LXXX. törvényben fogalmazódott meg. E törvény szellemével egybehangolt szervezeti és működési szabályzatok kidolgozása során személyes feladatként kaptam elkészíteni a „Baptista Teológiai Akadémia Tanulmányi és Vizsgaszabályzatát”-t, mely a 1995/96. tanévtől érvényes.

A Baptista Teológiai Akadémia régi-új (Budapest VII., Benczúr utcai) épületében az 1995/96-os tanévtől egyesített teológiai és missziói szakon a képzés közös keretekben folyik. A közös intézmény a Főiskolai Tanács felügyelete alatt működik. E testület, továbbá a Baptista Teológiai Alapítvány kuratóriumának munkájában való részvételre ugyancsak meghívást kaptam (1994, illetve 1995 októberétől).

Epilógus

A gyógyítóorvosi tevékenységgel kapcsolatban meggyőződésem: Ha megbizonyosodtunk afelől, hogy Isten *orvoslásra* hívott el, akkor ez a *küldetésünk* és első helyen ennek teljesítéséről kell majd *számot adni*. Ezért minden, ami ezt a célt szolgálja fontos, minden, ami ebben gátol az rossz, és aminek semmi köze nincsen hozzá az lényegtelen. (David S. Short után: Orvosnak lenni hivatás. – Szent Gellért Egyházi Kiadó, Budapest 1990.)

Gyógyítóorvosi tevékenységemben *mindenkor a szolgálat* volt a célkitűzésem. Ennek maradéktalan teljesítése nem mindig és nem minden tevékenységben sikerült. *De Isten ereje*, belső sugalmazása mindenkor segített a *célkitűzés látásában*.

Az életpályára visszatekintve: A hat orvosegyetemi év és 43 éven át a gyógyítóorvosi hivatás gyakorlása, kutatómunkában és új orvosnemzedékek nevelésében való részvétel állandóan öröm forrása volt, s hitem szerint ez *kegyelemből adatott*.

A magyar Albert Schweitzer

DR. HARASZTI SÁNDOR Atlantában élő orvos-missionárius. 1920-ban született a Duna-Tisza közén, Soltvadkerten. Itt, az Alföld közepén határozta el a kilencéves kisgyerek, hogy orvos-missionárius lesz. Szülei egyszerű parasztemberek voltak, akiknek tizenkét gyermeke közül egyedül ő tanulhatott tovább. Haraszi doktor felesége maga is orvos. 1956-ban vándoroltak ki Amerikába öt gyermekükkel.

„A St. Louis-i dr. Haraszi Sándor – akinek fiatal kora óta példaképe Albert Schweitzer – Afrikába készül, hogy a legendás orvos-missionárius mellett szolgáljon. Dr. Haraszi 1957-ben érkezett St. Louis-ba feleséggel és öt gyermekével. »Albert Schweitzer ifjúkorom óta a példaképem. Tizenhá-

rom év megszakítás nélküli egyetemi tanulmányaim során megpróbáltam az ő nyomdokaiban járni – teológiai, bölcsész és orvosi diplomát szereztem. De a különbség mindig megmaradt közöttünk: ő egy zseni, én pedig egy átlagember vagyok. Afrikában csupán olvasmányaim közben, álmaimban jártam.« – magyarázza. Dr. Haraszi úgy tervezi, hogy júliusban indul az őserdei Lambarene-be, ahova Schweitzer személyesen hívta meg, hogy az ottani kórházban munkatársa legyen.” (Idézet a Globe Democrat c. vezető amerikai folyóirat 1959. április 11-i számából)

Haraszi doktor 1958. március 14-én kapta kézhez Schweitzer ötoldalas sajátkezűleg írt, franciául kezdett és német nyelven befejezett levelét.

Idézet a levélből: „Igen érdekesnek találom és nagyon örülök neki, hogy Ön is teológus... Igen nagyra értékelem, hogy ismeri a francia és német nyelvet. Ez nagy előnye lesz az Ön itteni munkájában. Remélem, hogy Ön jó sebész, mert ez a lényeg most. Igen sok operációt kell majd végeznie. Az én kórházamban meg fogja kapni a hivatalos működési engedélyt, mint az én asszisztensem. A fontos csak az, hogy minél hamarabb jöjjön... Azt sajnálom csak, hogy az Ön kedves felesége nem tud egyelőre magával jönni, mivel ő a gyerekekkel marad. Ön és a felesége igen nagy áldozatot hoznak a mi kórházunkért. Milyen szomorú, hogy a gyermekeik nélkülözni fogják az édesapjukat. Miután azonban Ön biztosított engem arról, hogy egész eddigi életében mindig az volt a vágya, hogy a misszióban szolgáljon és ezen felül az én kórházamba jöjjön, erre való tekintettel elfogadom ezt az áldozatot... Jöjjön hát, amilyen gyorsan csak tud...!”

Amerikai orvosok is szinte irigykedve gratuláltak Haraszti doktornak ehhez a nem mindennapi kitüntetéshez, mondván, hogy ők maguk bennszülött amerikai létükre még eddig soha nem kerültek az újságok címlapjára, sem a televízióba. Haraszti doktor azzal hátrította el a gratulációt, hogy ő úgy van ezzel az egész dologgal, mint Krisztus számára a pálmaágakkal: tudja, hogy nem neki szól az ünneplés, hanem annak, akinek a nevéből őrá is hullik egy kis fény... Bár az igazat megvallva, nem a véletlen következménye volt ez a meghívás, hanem egy élet következetes és kitartó munkájának a természetes jutalma.

„Albert Schweitzer nemcsak az én egyéni életem alakulására volt döntő befolyással – mondja Haraszti doktor –, hanem százazrekben és milliókban keltette fel a magasabb életcélok tisztelését és az élet odaáldozása iránt való vágyat. Megtanította korunk emberét szolgálni. Tudom, hogy az én szerény szolgálatom nem mérhető az övéhez, de vallom John Miltonnal: »A szárazföldön és vízen sűrögteti szolgálai ezreit, s az is cselédje, ki csak vár s mereng.« Hányszor kérdeztem türelmetlenül a reménytelen várakozás hosszú éveit alatt, mire jó Isten terveiben annyi évet hiába lemorzsolni, holott engemet vár Afrika. Isten nem késik el, csak mi vagyunk türelmetlenek. A fő dolog, hogy kitartsunk az őrhelyen mindaddig, amíg lélegzünk.”

FERENCZI ANDREA

Disszonancia helyett összhang

DR. ALMÁSI MIHÁLY szigetszentmiklósi lelkipásztor, tanszékvezető teológiai tanár. A Magyarországi Baptista Egyház új elnöke. Tucatnyi könyv szerzője, melyek közül néhányat Amerikában publikált.

– Misi bácsi, kérlek, először beszélj családoдрól, őseidről!

– Alapvetően kétféle baptista van. A világból megtért „első generációsok”, és akik baptista családban nőttek fel. Nézzük meg mindkettő előnyeit és hátrányait! Aki kívülről érkezik, nagyon nyílt. Mentés azoktól a lelki károsodásoktól, amelyek a gyülekezetben töltött hosszú időből adódhatnak (pl. megszokás, viszálykodás, szeretetlenség, bot-

ránkozás). A kintről érkezők frissessége, üdesége nélkülözhetetlen. Nem biblikus, ha egy egyház a tagok megtért gyermekeiből táplálkozik csupán. Soha nem volt Magyarországon olyan történelmi helyzet – még a legvadabb időkben sem –, amikor ne lehetett volna kifelé is missziózni.

A hívő családi háttér önmagában is elég terhes. Ez egy lelkipásztor családban fokozottan jelentkezik, hiszen a gyülekezet tagjainak problémái is lecsapódnak itt. Azt hiszem, sok lelkipásztor családból származó lelkész elmondhatja, hogy minden akart lenni, csak éppen lelkipásztor nem.

A problémák melletti örömeket sokszor természetesen veszünk, holott örökségként sok érték hozható a hívő családból. Nem arról van szó, hogy valaki „genetikailag” jobb pozícióban van az üdvösség szempontjából, de a tanulás tekintetében előnyt élvez. Gyermekkorában megismeri a Szentírást, a Biblia gondolkodásmódját, földrajzát, archeológiáját, sok-sok igeverset tud kívülről. Előny, ha ehhez a család missziós lelkülete is társul.

Az én családom evangélista család. Dédnagyapám Soós Simon, Seres Sámuellel együtt evangélizált a Délvidéken, mint függetlenített evangélista. Apai nagyapám Kornya Mihállyal evangélizált Erdélyben, különösen Élesd környékén. Tőle – édesapámon keresztül – a nevemet is örököltem; Almási Mihálynak hívták. Ő Békésen, Békéscsabán, Kiskunhalason volt presbiter, ill. gyülekezetvezető hosszú évtizedeken át. 1898-ban merítette be Seres Sámuel, 11 éves korában.

Édesapám a lelkipásztori szolgálatra elég korán elhívást kapott, azonban a körülményei úgy alakultak, hogy már családos ember volt (három gyerekkel), amikor szolgálatba állt, és elvégezte a Szemináriumot. Nagybátyám és öcsém is lelkipásztor.

Van tehát a családban egy „tapasztalat-halmaz”. Az, hogy én a nagyapámmal leülhettem és órákat beszélgethettem az erdélyi evangélizációkról, Kornya Mihályról, a Délvidék akkori missziós helyzetéről, óriási előny.

– A szolgálat milyen szerepet töltött be az életedben?

– A szolgálat mindig fontos volt számomra, de úgy gondoltam, hogy diplomát szerezve, munka mellett végzem majd azt. Hosszan lehetne beszélni arról, hogy a jó Isten milyen kényszerpályákat adott, míg végül jelentkeztem a teológiai szemináriumba. Abban a pillanatban az összes addig bezárt kapu kinyílt; egyetem, állásajánlatok stb. A döntés után, az Úr segítségével, ezekre már könnyen tudtam nemet mondani. *Azok a terhek, melyeket a szolgálat vállalása előtt lát az ember, továbbra is megmaradnak, de elhordozhatóvá válnak. Sőt, sok „annak ellenére” örömet és áldást nyerünk.* Ha például, egy érettségi találkozón az ember beszámol a munkájáról – publikációk, tudományos kutatások, külföldi utak stb. – láthatja, hogy – emberileg szólva – sokkal többre jutott, mint amire juthatott volna, például egy orvosi pályán, én ugyanis orvosnak készültem. *Isten az engedelmességet maximálisan meg tudja áldani.* Sőt, igazán csak azt tudja megáldani.

A teológiai évek sok önálló kutatással teltek el, ugyanis nem volt igazán magas színvonalú az oktatás. (Nehéz időszak volt ez. Meghatározták, hogy ki taníthat és azt is, hogy hány diákot vehetnek föl...) Ekkor fordultam a tudományos munka felé.

– Hogyan indultál a lelkeszi pályán?

– A lelkipásztori szolgálatot egy csendes kis körzetben kezdtem el, a Bükk szívében. Az öt állomásból álló noszvaji körzet életem egyik legszebb korszakát jelzi. Hat évet töltöttünk ott feleségemmel, idősekkel és néhány fiatalal, próbálgatva a szolgálat terheit és szépségét. Itt írtam az Ezsdrás és Nehémiás korában végbement ébredésről, amit a teológia restaurációnak nevez.

Kalandos könyvkiadás

Noszvajon írtam meg, majd Szigetszentmiklóson rendeztem sajtó alá a bemerítésről szóló könyvemet. Ennek a kiadása kalandos történet, hisz akkortájt nem volt „divat” baptista lelkeszeknek könyvet írni, s az Állami Egyházügyi Hivatalnak nem volt „gyakorlata”, hogy evangéliumi könyvekhez kiadási engedélyt adjon. A kézirat elkészültekor szereztem éppen a második diplomát a Debreceni Református Theológiai Akadémián. *Kocsis Elemér*, a dogmatika tanszék vezetője átolvasta az anyagot, s javasolta, hogy adjam be doktori értekezésnek. Én arra kértem, hogy inkább írjon hozzá egy előszót, mert publikálni szeretném. Amikor a kéziratot megmutattam *Palotai Sándornak* – aki a Szabadegyházak Tanácsa elnöke volt, s aki teljhatalmúan rendelkezett a kiségyházak ügyeiben –, s mondtam neki, hogy szeretném kiadni, mosolygott. Ez azt jelentette, hogy ebből az életben nem lesz könyv. Akkor megemlítettem neki, hogy Kocsis professzor úr ír hozzá előszót. Elkomolyodott, s ezt mondta: „Tudod mit, ha a Kocsis megírja az előszót, én kiadom.” Ebből a mondatból is látszik, hogy akkor ki adott ki könyveket. Kocsis Elemér megírta az előszót, s Palotai Sándor – becsületére legyen mondva – kiadta – nagy példányszámban. A '70-es években egyházi könyvek ezer példány fölött ritkán jelentek meg! Ebből 3000 példány készült. Meglepett, hogy a különféle egyházak – a Római Katolikusoktól elkezdve – szeretettel fogadták ezt az írást. Sok levelet, visszajelzést kaptam, hogy használják. A teológiai akadémiák dogmatika professzorai szinte kivétel nélkül méltatták. Jó volt a sajtóvisszhangja is, s ma is erjesztően hat a bemerítés teológiájával kapcsolatosan. Használják egyházi konferenciákon, hiszen a mai napig óriási vita folyik a gyermekkeresztség helyességéről.

A közösségért...

– Úgy tudom, Szigetszentmiklósról kerülve jelentősen kibővült szolgálatod...

– „Nehéz gyülekezet” hírében állt a miklósi. Sok lelkész visszautasította a meghívást. Lelkipásztorlakás nem volt, csak egy életveszélyesnek nyilvánított romos ház. Amikor feleségemmel együtt elfogadtuk a meghívást, egy egyszobás kis lakásba költöztünk, amit két évre az egyik kedves tag bocsátott rendelkezésünkre. Az évek óta építkezni szándékozó gyülekezet nagy nehezen megkapta az engedélyt. Példás összefogással, másfél év alatt felépítette a kor igényeit kielégítő szép, nagy szolgálati lakást. Szigetszentmiklósról aránylag

hamar bekapcsolódtam a közegyházi munkába. *Gerzsenyi László* országos titkárként vezette a központi irodát. Amikor meghívták Amerikába, a választásig hátralevő két évre – 1973–1975-ig – engem kértek fel munkájának átvételére. Ezt volt az első komolyabb közegyházi megbízatásom. A két év leteltével – miközben elkezdtem tanítani a teológián – Palotai Sándor egy rövid tőmondatban, „vázolta a jövőt” Laczkovszki testvérnek, aki akkor az elnök volt: „Az Almási pedig feljön hozzám.” Így lettem a Szabadegyházak Tanácsa titkára (1975–82). A külügy és a sajtóügy irányítása volt a feladatom. Sikerült felvenni a kapcsolatot a külföldi evangéliumi kiadókkal. Néhány könyvet kiadhattunk Magyarországon is, s Bibliákat juttathattunk el Romániába és más magyarlakta területekre.

Éveken át vezettem a Baptista Egyház Irodalmi és Tanulmányi Bizottságát, és mint sajtótitkár közreműködtem számos igen értékes kiadvány megjelenítésében (Evangéliumi vegyeskarok, Orgonaiskola, az első hanglemez, A hit hangjai stb.)

Beszervezési kísérlet

Diákkoromban a hatalom megpróbált beszervezni. Tudtunk egymásról, hogy kivel kísérleteznek a Katolikus, Evangélikus Akadémián. Akiiket nem sikerült beépíteni, életre szóló barátságot kötöttünk egymással. Azóta is szoros kapcsolat fűz pl. *Várszegi Asztrik* pannonhalmi főapáthoz és másokhoz.

Előfordult, hogy megállt mellettem a dzsip, kiszállt valaki, és kérte, hogy „legyek szíves” beülni. Mentünk valahová, kiszálltunk, majd órákig ment a beszervezési kísérlet... Aztán máshol folytatódott... Ezek olyan események, amelyekről az ember évtizedekig nem beszél. Körülbelül fél éven keresztül próbálkoztak, s akkor „állt le” a BM magas rangú tisztje, amikor értésére adtam, hogy a következő kísérlet esetén nyilvánosságra hozom ténykedését. A zaklatás abbamaradt, de az ügy következménye az lett, hogy amikor meghívást kaptam Amerikába, Palotai Sándor – ismét rövid tőmondatban – közölte a programot szervező *Haraszi Sándorral*, hogy bárki mehet, csak az Almási nem.

– Hogyan nyílt mégis lehetőség az amerikai útra?

– Palotai Sándor halála után – úgy tűnik – elhárult az akadály, s kikerültem az Egyesült Államokba, eleget téve a clevelandi gyülekezet többször megismételt hívásának. Igyekeztünk tudásunk legjavát adva pásztorolni a kinti magyar testvéreket. Nagy nehézséget jelentett, hogy szinte minden család máshonnan származott, eltérő hagyománnyal, kultúrával, gyülekezeti háttérrel. Itt megbíztak az Amerikai Magyar Baptista Teológiai Szeminárium igazgatójával. A kis intézetnek hét tanára és 30 diákja volt.

Alapítottunk egy magyar könyvkiadói vállalkozást. Kb. 30 századfordulós magyarországi népszerű missziós kötetet adtunk ki. *Somogyi Imre*, *Csopják Attila*, *Benyó Illés* és mások tollából. Ebben az időben *A Kürt* című lapnak a szerkesztője voltam, valamint vendégkutatói ösztöndíjat kaptam a louisville-i teológiára, ami a baptisták legpatinásabb Szeminárium. A „Visiting Scholar”

(vendég-tudós) státusz azt jelentette, hogy bármely tanszék programjába bekapcsolódhattam, mindenki segítségemre volt, használhattam a könyvtárat, az archeológiai gyűjteményt, a mikrofilmtárat stb. Itt ismerkedhettem meg Dale Moody professzorral, aki a baptista teológusok közül kiemelkedő óriás. Hosszú éveket töltött professzorként a Gregorián Egyetemen Rómában. Ott publikált jó néhány könyvet. Eleddig ő az egyetlen baptista, aki itt tanított. Bemerítésről szóló könyve, dogmatikája világhírű. Utóbbit a közeljövőben szeretnénk megjelentetni magyarul is.

Mindent megvizsgáljatok!

Talán a legfontosabb munkám ebben az időszakban Billy Graham első magyarországi útjának előkészítése volt, amelyben mint a szervezőbizottság főtitkár-helyettese vettem részt. Billy Graham 1977-ben jött Magyarországra. Soha nem fogom elfelejteni azt a tárgyalást – egy nappal Billy Graham érkezése előtt – az Aradi utcai tanácsteremben, amikor néhányan tanúi lehetünk annak a küzdelemnek, amely – meglátásom szerint – két szellemi hatalmasság között folyt. A Billy Graham Társaság képviselőjében Walter Smith főtitkár és Haraszi Sándor kelet-európai tanácsadó, az út szervezője volt jelen, a magyarok közül Palotai Sándor, Nagy József és én... Órákig borotvaélen táncolt a kérdés, jöhet vagy nem jöhet Billy Graham.

Palotai tombolt, Haraszi próbált érvelni. A sok órás „megbeszélés” szünetében azt mondtam Haraszi doktornak: ezen a hiú kis emberen múlik az ügy. Szünet után azt kellene mondani neki: Sándor, igazad van. Te ismered a helyzetet legjobban... Haraszi bölcsességére jellemző, hogy elmondta ezeket a mondatokat. Palotai kéjes mosollyal hallgatta, majd így szólt: Telefonáljatok neki (ti. Graham-nek), hogy jöhet!

– Mondanál néhány szót kint szerzett tapasztalataidról?

A kint töltött évek alatt sok olyan tapasztalatot összegyűjtöttem, ami a magyarországi misszióban jól hasznosítható. Aki hosszabb időt tölt kint – és a négy év elég hosszú –, a jó mellett a rosszat is meglátja, így jobb szűrővel képes fogadni azokat a tanításokat és tanítókat, akik hazánkba érkeznek. *Amerika az az ország, ahol a legjobb és legrosszabb dolgok egyszerre megtalálhatók.* Nagyon fontos a helyes szűrés, hisz a legsilányabb „szellemi termék” is szuper reklámmal árulják.

Az itthoniak után Amerikában további négy könyvem jelent meg. Teológiai írás, történelmi munka és dogmatikai science fiction is található köztük.

– Hazaérkezésed után mivel foglalkoztál?

– Magyarországra visszatérve folytattam a tanítást a teológián, Szigetszentmiklóson egy jókora építkezésbe fogtunk. Készülő új imaházunk befogadó képessége 500 fő körüli. E mellett mozgássérült központot is szeretnénk itt működtetni. Helyet tudtunk adni a Nemzetközi Baptista Teológiai Akadémiának (IBLA), ahol átlagosan 25–30 fiatal készül kelet-európai misszióra. Az elmúlt másfél évben – Oxfordtól Chicagóig – a legnevesebb professzorok előadásait hallgathatták a diákok.

Öt évvel ezelőtt feleségemmel elindítottuk a *Napsugár Gyermekmentő Alapítványt*, ami nagyon szépen kiteljesedik. Ma – amikor beszélgetünk – hoztunk egy egyhetes kisbabát az otthonba, éppen ma sikerült egy hosszan elhúzódó örökbefogadási procedúra végére pontot tenni. Tegnap két kisbabát sikerült hívó szülőknek örökbe adni.

A közelmúltban alakult meg a *Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány*, melynek célja, hogy a nyugatról érkező adományok eljussanak a legrászorultabbakhoz határainkon innen és túl. Ebben a szolgálatban kuratóriumi alelnökként veszek részt.

1995-ben jelent meg az úrvacsoráról szóló könyvem, mely az 1981-ben megvédett doktori disszertációm átdolgozott változata. A publikációkból nyilvánvaló, hogy szűkebb szakterületem az ekklesiológia. Ma egyébként a teológiában két nagyon fontos terület emelkedik ki: az ekklesiológia és az eszkatológia. A kérdés az, hogy *hogyan éljen az egyház ma, ill. hogyan várjuk a visszaérkező Urat. Ez a kettő szoros összefüggésben van*, mert éppen a visszaérkező Úr várása határozza meg a jelenlegi ekklesiológiát. A Teológiai Akadémián is ezzel a két témával foglalkozunk legtöbbször.

– Több területen töltesz be vezető pozíciót. Milyen vezetőnek tartod magad?

– Minden embernek más a karaktere, habitusa, stílusa. Engem úgy ismernek, mint aki elég sarkosan fogalmaz, nem tűr ellentmondást és nem tud csapatban dolgozni. Akik közelebből ismernek, azt is tudják, hogy ez csak akkor igaz, amikor nem lehet team-ben „dolgozni”, amikor sarkosan ki kell mondani a dolgokat, mert különben nem értik, vagy amikor az igazság oly mértékű csorbát szenved, hogy nem lehet „visszafogottan” nyilatkozni. Szépen körül lehet írni például a rablást vagy a hűtlen vagyonkezelést, de ki lehet mondani sarkosan, hogy ez az. A végső ítélettel természetesen nem a mi dolgunk, de sem az Úr Jézus, sem a Biblia nem vár tőlünk valamiféle vakságot, süketiséget és némaságot. Nem várja, hogy ne vegyük észre, ha környezetünkben erkölcstelen, törvénytelen vagy etikátlan dolgok történnek. Sőt! Azt várja, hogy ezeket leleplezzük, s hogy elhatárolódjunk tőlük.

Az, hogy van véleményem a dolgokról, még nem jelenti azt, hogy ne lenne készségem az együttműködésre.

Közösség és tévtanítók

A baptizmus egy széles sávon elhelyezkedő teológiát és kegyességi gyakorlatot magában foglaló közösség. Ennek a sávnak azonban vannak határai is. Ezen a sávon belül lehet és kell együtt dolgozni. Más elbírálás alá esik, ha az egyházon vagy gyülekezeten belül megjelenik a tévtanítás. A tévtanítással szemben soha nem lehetünk toleránsak. Harcolnunk kell ellene. A tévtanítást és a tévtanítót le kell leplezni. Nem az az első feladatunk, hogy a téves látás képviselőjét kiközösítsük, hanem az, hogy megpróbáljuk őt visszavezetni a biblikus útra. Ezt egészen addig tenni kell, míg van remény, és amíg a kártétel nem éri el azt a fokot – a gyülekezetben és az egyházban –, amelyre már Pál apostol is azt mondja, hogy határolódjunk el tőlük, rekesszük ki őket... Az

apostol nagyon radikális „átadjuk az ilyet a Sátánnak” mondata is pozitív végű: „hogyléle üdvözüljön”. A cél tehát még itt is a mentés. A vezető szívében mindig meg kell lenni a mentő szándéknak.

Vezetői típusok

– **Érdemes lenne külön is szót ejteni a vezetői magatartásokról.**

– Alapvetően kétféle vezetői típus van. Az egyik meg van győződve arról, hogy minden úgy jó, ahogy ő elgondolja, tehát olyan kivitelezőket keres maga mellé, akik briliáns gondolatait megvalósítják. Ez soha, sehol nem működik igazán jól, hiszen egy despotikus rendszer alakul ki, melynek jellemzője a kontroll nélkülség és a személyi kultusz.

A másik típusú vezető tudja, hogy nem ért mindenhez, ezért egy-egy téma legjobb szakemberét veszi maga mellé. Nem ő a legjobb evangélista vagy gazdasági szakember, de arra van karizmája, hogy a külön-külön kiváló szakembereket a lehető legjobban összehangolja. Ez csapatmunka. Legtöbbször nem a csapatkapitány vagy az edző tud a legjobban focizni, mégis a csapat akkor sikeres, ha betartja az edzői utasításokat, és a kapitány is a helyén áll. A rendszer akkor működik, ha a vezető tudja magáról hogy vezető, és vezet. Ha csak a neve vezető, de nem vezet, nem működik a „gépezet”.

– **Ez hogyan valósul meg életedben? Közösségünket hogyan értékeled e tekintetben?**

– Életem során azt tapasztaltam, hogy a jó Isten olyan feladatokat bízott rám, amelyeket valamilyen szinten meg tudtam oldani – gondolom, egyébként nem bízta volna rám.

Ma a Magyarországi Baptista Egyház számos ok miatt vészhelyzetben van. Soha nem éreztem még annyira összetett, emberileg reménytelen feladatot mint most, amikor elvállaltam a jelölést az elnökségre. Számtalan olyan béklyó – bürokratikus túlszabályozás, alapvető baptista igazságok háttérbe szorítása, széthúzás, egyénieskedés, szeparáció stb. – köti közösségünket, melyek megoldása nagyon nehéz. Nekem is vannak elképzeléseim, de tudom, hogy nem ez a fontos, hanem az, hogy az Úr ránk szabott terveit próbáljuk megvalósítani. Urunk terveinek megismeréséhez közösségünk imádságos megújulására van szükség.

Indulás előtt tényeken és nem elképzeléseken alapuló leltárt kell készíteni. A katonaságnál ezt rovincsolásnak hívják. Számba kell venni, hogy mink van, mire és milyen mértékben lehet számítani, mivel lehet elindulni... A lehetőségeket és ajánlásokat figyelembe kell venni. Ajánlás alatt *a közösségünkben megfogalmazódó véleményeket* értem. Nagyon rég volt arra lehetőség, fórum, hogy mindenki elmondhassa a véleményét – bővebben kifejtve, nem 2–3 perces, előre bejelentett hozzászólásokban – gyülekezeteink helyzetéről, kifejthesse jövőnkre vonatkozó látását. Ez akár többnapos, éjszakába nyúló együttlét is lehet. Itt nem kell jelen lenni 300 embernek, s ez missziókerületenként is megvalósítható. Biztos vagyok benne, hogy számtalan hasznosítható, jó gondolat kerülne felszínre.

„Íróasztal-evangélizáció”

Ennek sokszor épp az ellenkezője fordul elő Egyházunkban. Íróasztal mellől kigondolunk valamit. Megpróbáljuk. Nem működik. Kigondolunk mást. Megpróbáljuk. Az sem működik. Ez körülbelül olyan, mint amikor az agrármérnök a tsz irodájában a térkép fölé hajolva eldöntötte, hogy hova kell búzát, hova kukoricát vetni. Hiába mondták a fiatal diplomásnak a tapasztalt öregek, hogy ez nem lesz jó... Tudományosan nem tudták megindokolni, de a végeredmény őket igazolta. A tokaji borhoz nem csak a vessző kell, hanem a hegyoldal is. A falumisszióról – ha a névnek megfelelő a szervezet – a falut kell megkérdezni, nem Pesten kell elkészíteni a terveket.

Közösségünk évek óta kínlódik asztal mellett elkészített tervekkel, külföldi minták rossz szűrőn történt átvételével, helytelen adaptálásával, utánzásával. A statisztikákból is kiderül, hogy ez nem működik. Az utóbbi két évben csökkent közösségünk taglétszáma. A tömeg-evangélizációk nyomán döntésre jutott (nem merem azt mondani, hogy megtért) emberek bemerítéséből adódó utolsó növekedés 1992-ben volt. Le kellene vonni végre a megfelelő következtetéseket. Ha eddig tapasztalat nélkül, elvi síkon próbáltuk eldönteni, hogy melyik nyugati módszert kezdjük alkalmazni, most már ideje lenne megkérdezni az „iparost”, meg a „földet ismerő gazdát”.

Jó lenne, ha a „disszonancia” helyett az „összhang” lenne jellemző közösségünk munkájára, így az ifjúsági munkára is.

– Vállalod a megmérettetést az elnökválasztáson. Sok elfoglaltságod mellett hogy jutna időd, energiád ennek ellátására?

– A jó Isten úgy szabályozza az ember energiáit, lehetőségeit, hogy mindig arra hagy neki időt, amire Ő akarja. Kapukat nyit és zár. Nem tudom, nekem hogyan adna erőt az elnöki munkához, de ha Isten akar valamit, az időt, az erőt és a társakat is megadja hozzá.

A szolgálat meghatározói

Isten elhív, kiválaszt, megigazít. Ez az Ő tevékenysége. *Az ember részéről a szolgálat két meghatározó összetevője az odaszánás és az engedelmesség. Az odaszánást is ketté oszthatjuk. A Szentírásban találhatunk példát arra, hogy valakit már születése előtt az Úr szolgálatára szántak. Ez a szülői odaszánás engedelmességgel társulva elegendő volt ahhoz, hogy Sámuel Sámuel legyen.*

– Hasonlók a te születésed körülményei is?

– 1944 karácsonyán az oroszok már bevonultak Kiskunhalasra. A szövetséges bombázók este az un. Sztálin-gyertyákkal szinte nappali kivilágításban „részesítették” a várost. Az udvaron álldogáló és gyönyörködő szomszédok közé lépve édesapám erélyesen elkiáltotta magát: „Mindenki azonnal a pincébe!” Édesanyám és édesapám mentek utoljára. Őrájuk már a légnyomás vágta be az ajtót. Néhány másodperccel később a telek kertjébe esett egy több tonnás bomba, a betonkerítéstől egy méterre, a puha, ásott földbe. Belefűrő-

dott a laza talajba és nem robbant föl. Közben a pincében az emberek egyik csoportja imádkozott, a másik káromkodott. Szüleim imádkozva, ekkor határozták el, hogy önmagukat és a születendő gyermeket Istennek szentelik. Karácsony este volt. Én február 8-án születtem, épen és egészségesen, ami szintén az Úr csodája.

A szülői és személyes odaszánás ellenére az ember számtalan hibát követ el. Nem elég engedelmes, figyelmes, türelmes és alázatos. Ennek ellenére korai gyermekkori élményektől kezdve, sok olyan jel van az életemben, amely teljes bizonyossággá formálódott. Ez egy bibliaverssel összegezhető: „senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből”. A hívő ember elhagyhatja az Urat, de amíg ezt nem teszi, Ő nagyon őríz bennünket. Ezt folyamatosan tapasztalom életem során.

– Köszönöm a beszélgetést. Kívánom, hogy Isten őrizzen és tegyen alkalmassá mindannyiunkat szolgálatunk végzésére!

(Életjel, 1996. április)

BOLTOS PÉTER

„...és figyeljen elméd tudományomra!”

Az USA egyik legismertebb genetikusának vall gyökereiről

FICSOR GYULA 1936. április 11-én született Kiskunhalason. Írni, olvasni, számolni Göböljáráson tanult, egy Kiskunhalastól 12 km-re fekvő tanyasi iskolában. Később tanulmányait mezőgazdasági technikumban folytatta, majd 1954-től 56-ig a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen tanult.

A következő évtől Amerikában, a Colorado Állami Egyetem hallgatója. 1965-ben a Missouri Egyetemen doktorál genetikából. 1967-től kutató munkatársként, ill. vendégprofesszorként megfordul több neves amerikai és európai egyetemen. 1995-ben Szegeden, a JATE genetikai tanszékén tanít. 1980-tól a Western Michigan Egyetem (Kalamazoo, Michigan) professzora, ahol jelenleg is mint genetikai toxikológus dolgozik. Kutatási területe: Génmutációk okainak vizsgálata emlősök reproduktív sejtjeiben. Kalamazooban tagja és diakónusa az Első Baptista Gyü-

Mus musculus 820, 26 L
Exp. 223-8A 2779-2 12-1976
18 II, 1 Exchange

Kromoszóma preparátum

lekezetnek. Ficsor Gyula – az Amerikai Egyesült Államok egyik legismertebb és legeredményesebb genetikus – személyesen vall azokról a gyermekkori élményekről, melyek meghatározták élete későbbi alakulását.

Még mindig elevenen él bennem a Göböljárás tanya képe – a hely, ahol felnőttem –, házunk vadszőlővel borított verandája, a vadgalambok turbékolása... Visszaemlékszem amikor egy fásztó nap után a szántóföldről hazafelé édesapámmal vadvirágot szedtünk anyámnak. Egy másik alkalommal, mikor szintén a földön dolgoztam, látom ám édesapámat, hogy lélekszakadva rohan felém, azt kiabálva: „Megtaláltam, megtaláltam!” „Mit találtál, édesapám?” - kérdeztem. Levegő után kapkodva izgatottan válaszolta: „Megtaláltam édesanyád karikagyűrűjét, amit tizenöt éve vesztett el a répaföldön egyelés közben.” 15 év szántás, művelés, betakarítás után a gyűrű egyszer csak ott fekszik a földön.

Kora gyermekkoromtól mondogatták a szüleim, hogy milyen fontosnak tartják a tanulást. Mindketten sajnálták, hogy a hat elemi elvégzése után nem volt lehetőségük tanulni. Az első négy évet a bócsai és a göböljárás tanyasi elemi iskolában jártam. Ötödik osztálytól azonban már a kiskunhalasi általános iskolába küldtek szüleim, gondolván, a városi iskola jobb képzést nyújt. Így kerültem a kiskunhalasi gyülekezetbe. Maróthi János lelképásztor családjában szállásoltak el. Maróthiéknak négy gyerekük volt: János, a legidősebb már nem élt otthon; László susztersegéd volt. A harmadik fiút, Zoltánt, a Szovjetunióba deportálták abban az időben; a legfiatalabb, József, órásinas volt és úgy 16 éves lehetett akkoriban. A fiúk, László és Józsi nagyon sokat ugrattak és viccelődtek velem, de tudtam, hogy szeretnek. Józsinak volt egy fantasztikus biciklije, amivel gyakran vitt ide-oda a városba, úgy, hogy a kemény vázon ültem. Egy kora tavaszi reggelen madárfészek-lesre mentünk a Sóstóhoz. Volt egy lapos aljú ladikunk. Egy óvatlan pillanatban mindketten a csónak azonos oldalára kerültünk, hogy megnézzünk egy fészket, és szempillantás alatt a jéghideg víz alatt voltunk. Józsi, amilyen gyorsan csak tudott, tekert hazafelé, hogy minél hamarabb otthon legyünk. Ez volt Józsi felejtethetetlen biciklije, ami miatt végül nagy bajba sodródtam. Ami a legkülönlegesebb volt ebben a bicikliben, az a gyönyörű, nikkelezett lámpája. Akkortájt tanultam saját magamtól biciklizni. Józsi valószínűleg előrelátó volt, és a lelkemre kötötte: nehogy elvidd a biciklit az engedélyem nélkül. Aztán egy verőfényes nyári délután a bicikli ott állt az imaház udvarában és én egyszerűen nem tudtam ellenállni a kísértésnek, így felpattantam rá. Nem hiszem, hogy többet mentem volna úgy 50 méternél, amikor teljes erőből nekiütöttem egy villanyoszlopnak. A gyönyörű lámpa teljesen összetört. Nagyon bűnösnek éreztem magam, ahogy visszatettem a biciklit oda, ahonnan elvettem. Nem a

veréstől félttem, hiszen tudtam, hogy Józsi ezt soha nem tenné, csak később mertem a szeme elé kerülni. Józsi szomorúan rám nézett, és csak ennyit mondott: Ugye mondtam, hogy ne vidd el a biciklit!

Ahogy visszagondolok erre a közel 50 évvel ezelőtti dologra, az jut eszembe, mennyire hasonlít ez az édenkerti történetre, ahol az ember elkövette az első bűnt, és Isten szomorúságára, az ember bűne miatt, valamint az Ő megbocsátó kegyelmére.

Isten-kereső út

Csaknem harminc évbe telt, míg megtaláltam a választ a hit és a tudomány kapcsolatára. Számomra ez egy nagyon nehéz út volt. Tinédzser koromban egy alkalommal id. Almási Mihály lelkipásztortól kaptam egy Ungár Aladár könyvet. Emlékszem, a könyv borítóján egy mikroszkóp volt, és akkor még nem tudtam, hogy ez az eszköz kedves társam lesz egészen a mai napig. A könyv Isten létezését kísérte meg bizonyítani tudományos érvekkel. Nem győzött meg. Később, mikor már középiskolába jártam, és érdekelt a genetika valamint az evolúció, éppen arattunk otthon (akkoriban még kaszával, sarlóval). Édesapám karbatett kézzel így szólt: „Fiam, hát nem látod a természetben Isten létének bizonyítékát!” Keményen küzdöttem és próbálkoztam, mert nagyon szerettem és tiszteltem édesapámat, de a szívem legmélyén nem voltam meggyőződve Isten léte felől.

Aztán elkezdődött az én személyes Isten-kereső utam a természet törvényein keresztül. De Isten nem a vihar által szólt (a természet törvényein keresztül), hanem egy szelíd, csöndes hangon a szívemben. Ez nem egy pillanat műve volt, hanem egy hosszú út, melynek végén megértettem: nem a természet törvényein keresztül található meg Isten, hanem hit által.

A tudomány a látható és elképzelhető dolgok vizsgálata által akar eljutni az igazsághoz. A hit viszont a nem látható dolgokon keresztül vezet meggyőződésre. Ez a felfedezés új volt számomra, de biztos voltam benne, hogy a történelem során emberek milliói jutottak el ugyanerre a megtapasztalásra.

Az Újszövetség rengeteg példát említ erre. Az Amerikai Alkotmány szerzői (ami az egész világon a demokrácia modellje) felismerték, hogy a vallás, a hit és a szív kérdésével foglalkozik, ahogy a kormány a gazdasággal és a politikával; és a kettőt külön kell választani. Az alkotmány nem szól a tudományról, de figyelembe véve Benjamin Franklin, Thomas Jefferson és Alexander Hamilton véleményét – ha ők írják az alkotmányt ma, bizonyára kijelentenék, hogy nemcsak a vallást és a kormányt kell különválasztani egymástól, hanem a tudományt is.

Hatvan éves vagyok. Hálaadással tekintek vissza a hosszú útra, és várakozással nézek a jövőbe. Mint genetikai toxikológus elsődleges célom már három évtizede, hogy segítsek a jelen és az eljövendő generációknak drága örökségünk, a DNS megóvásában. Mint az Egyesült Államok, a Világ és Magyarország polgára reménykedem abban, hogy mindannyian hordozzuk bolygónk, a Föld megóvásának felelősségét. Hívóként pedig imádkozom azért, hogy Isten nyilvánítsa ki önmagát mindazok számára, akik keresik őt.

F. A.

Kenyér-kereset

Részlet dr. Almási Mihály: Clevelandi hétköznapi című
sajtó alá rendezett kötetéből

Nem a szokványos értelemben vett kenyérkeresetről akarok szólni, hanem a szó szoros értelmében vett kenyér „kereset”-ről.

A magyar ember „egyik” első gondja Amerikába érkezésekor a kenyér. Nem azért, mintha nem lenne. Inkább azért, mert nagyon bőséges a választék, s bizony úgy tűnik, hogy egyik se IGAZI. Nagyjából egy évig kísérleteztünk a különféle kenyerekkel: olasszal, franciával, amerikaival és magyarnak reklámozottal, de sorra csalódtunk.

Egyik barátom a Cleveland State University professzora – természetesen magyar – megszánt és elvitt bennünket egy pékségbe. A Taylor Road-i „zsidókenyér”, ahogy minden magyar nevezte, ízlett. No nem volt ez sem az IGAZI, de legalább hasonlított rá. A fölvidéki tulajdonos néhány szót magyarul is beszélt, mint jó kereskedő, és ki tudja, még hány nyelvet. Mindenesetre hálás volt a héber szavakért. Néhányszor átruccantunk a város másik oldalán levő pékségbe. Jó félóra hajtás, ahogy Amerikában mondják, és a szokványosnál kétszer magasabb ár... Próbáltunk olcsóbb kenyeret keresni. Csakhogy minden olcsóbb kenyérnek nevezett „süteménnyel” baj volt. Többnyire valami pillefinom előreszeletelt, reklámokkal teleírt és telefestett nejlonzacskóba csomagolt „kenyeret” vásároltunk és próbálgattunk. Sorra megállapítottuk róluk: jó-jó, de nem kenyér. Úgy olvadt az ember szájában, mint az otya. Édes volt. Halmazállapotára nézve leginkább valami igen laza szivacsoshoz hasonlított. Végül, jobb híján kikötöttünk az olasz kenyérnél.

Az amerikaiak fagyasztják a friss kenyeret. Igen sokszor fagyottan teszik a toaster-be, a kenyérpirítóba. Jó módszer. Fagyasztva a kenyér sokáig friss marad. Mi is rászoktunk, azonban nem hagyunk fel az IGAZI kenyér keresésével. Nem fért a fejembe, hogy ebben a gazdag országban ne legyen jó kenyér, magyar ízlésnek megfelelő. Nem sokára aztán „fölvilágosultam”, mégpedig igen illetékes helyről. A diákjaimnak kirándulást szerveztem Buffalo-ba. Egy volt magyar gyülekezet néhány lelkes, még mindig magyar tagja vállalta a vendéglátást. Egy szigeten rendeztünk pikniket, közel a Niagara-vízeséshez. Kiváló magyar zsömlét is adtak az igen változatos fogásokhoz. Összegyűlt vagy kétszáz magyar. Lelkesen énekeltünk, játékokat szerveztünk a lepényevéstől a kötélhúzáson át a zsákbanfutásig, és persze ettünk-ittunk. Kiderült, hogy a zsömlé a bonyhádi Stickl Péter pékmester ügyességét dicséri, a remek füstöl sonka pedig Stickl Jánosét. Sokat beszélgettem Péterrel. Elmondta, hogy a zsömlé sajnos nem az igazi. Amerikába érkezése után sokat kínlódott, mert nem volt képes jó kenyeret, zsömlét, kiflit sütni. Nem jó a liszt, mondta. Agyon fehértik, mindent kivonnak belőle – panaszkolt. Ő Kanadából hozat lisztet. Az sem az igazi, de jobb, mint az amerikai. A magyar búzának nincs párja.

Már csaknem beletörődünk, hogy nem ehetünk magyar kenyeret, amikor egy kedves és igen aktív magyar család vacsorára hívott bennünket. A férj délvidéki, szabadkai születésű. A feleség szabolcsi. Nem szerették a városi zajt, és mivel a pénzük is megvolt hozzá, vettek egy farmot. Amolyan nosztalgia farm volt ez, kevés haszonnal és rengeteg munkával. Mindenesetre a kertben magyar paprika, paradicsom termett. A fehér ludak gágogva húztak át a drótkerítésen és landoltak a kis tó partján. Volt birka, disznó, tehén és mindenféle baromfi. És volt egy „házi olajkút” is... (Nem működött, merthogy az állam többet fizetett azoknak, akik nem termelték ki a kőolajat, mint amit az olaj értékesítésén nyerhettek volna. Jó gazdaságpolitika! Fogyjon a más olaja!)

Gyerekkori élményeim elevenedtek meg, amikor tanyán nyaraltam az egyik nagynénémnél Balotaszálláson, Kiskunhalas mellett. A halasi tanya persze kisebb volt, mint ez az emeletes farm-ház. Központi fűtés se volt benne, s a vízgyűjtő ciszternákat egyszerű gémeskút helyettesítette. De a ludak ott is magasan szálltak, a tarló szűrt, fára is ugyanúgy másztunk, s ha csirkepaprikást akartam enni ebédre, annak az volt az ára, hogy a csirkét nekem kellett megfogni és levágni. A kis Pisti gyerekekben, aki már Amerikában született, de kiválóan beszélt magyarul, régi önmagamot láttam...

Visszatérve a kenyérré, Csiszáréknál a farmon remek kenyeret ettünk. No nem ez volt a fő fogás, de a többiről tudtuk, hogy magyar módra szervezett gazdaságból származik, és jobb minőségű, mint az üzleti áru. Emlékszem a csigalevesre, birkapörköltre, libasültre. De legtöbbit a kenyérről beszéltünk. Mint kiderült, a kerek kenyér – ami kísértetiesen emlékeztetett gyerekkorom házi kenyérére – egy szerb asszony mesterműve volt.

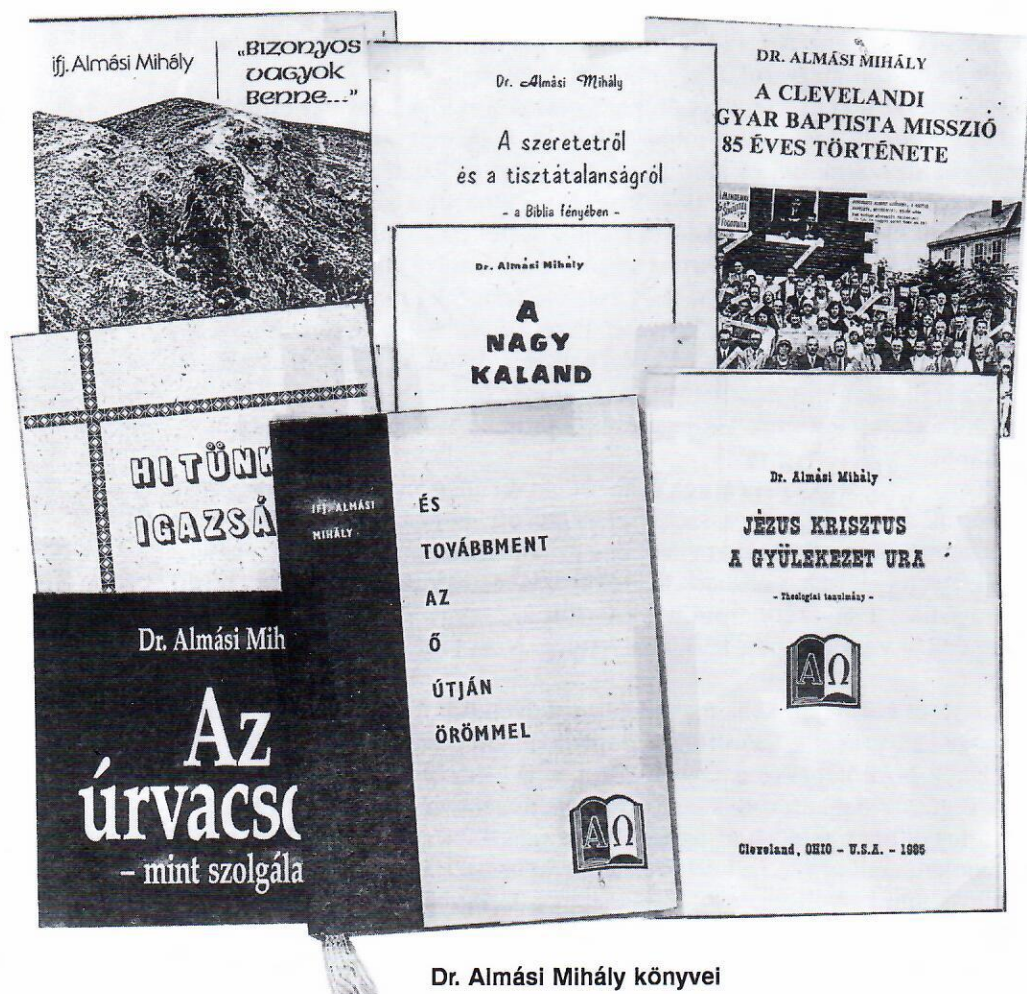
A család Parma Ohioiban élt. Vagy húsz éve érkeztek Szabadka környékéről. Úgy látszik, ők is a bácskai kenyeret keresték, de hiába. Ezért az asszony addig nem nyugodott, amíg a kert végében nem épített egy jókora kemencét. Ahogy kell, sárból. Egyszerre nyolc nagy kenyér fért bele. A férje fűtött fával. Naponta kétszer sütöttek. Előjegyzésre és protekcióval lehetett náluk kenyeret kapni.

Először Csiszárékkal mentünk el hozzájuk. A család kicsit beszélt magyarul. Dicsértük a kenyeret. Az asszony szabadkozott, hogy ebből a lisztből nem lehet jobbat sütni. Számunkra azonban az élmény fenomenális volt, ahogy a friss kenyeret szeltük, s közben „heurékát” kiáltottunk. Azután bekövetkezett a „tragédia”. Talán két-három hétig tartott a jó kenyér okozta örömünk. A szerb család visszatelepült hazájába. Végleg. Nem tudták megszokni az újvilágot...

Kenyeres kalandjainknak újabb fejezete következett. Feleségem elhatározta, hogy kenyeret süt. Elővettük a magunkkal vitt „szegedi szakácskönyvet”, amelynek borítólapjáról a szerző „Rézi néni” mosolygott ránk az 1800-as évek végéről. Megkerestük a kenyérrecepteket, élesztőt vettünk, kiválasztottuk a legjobbak minősített lisztet. Próbáltam földidézni a gyerekkori tanyai hajnalokat, amikor szárízekkel fűtöttem a kemencét 3–4 óra körül, ami igen izgalmas munka volt egy nyolcéves gyerekeknek. Próbáltam emlékezni, vajon hogyan is készült az előző kenyérsütéskor félretett morzsoltkából az új kovász?... Feleségem a sajlóádi nagymamánál szerzett hasonló tapasztalatait

igyekezett feleleveníteni. Rézi néni és mi ketten is kevésnek bizonyultunk a jó kenyérhez. Ugyan megkelt, kisült és ehető is volt, de hol volt ez a mi régi, illatos, kemencében sült magyar cipóinkhoz. Azokhoz, amelyeket nem kellett fagyasztani, nejlonzacsókóban tárolni. Kenyeresruhába csomagolva is friss maradt akár egy hétig. Különösen, ha a nagymamák, mamák, nagynénik rozslisztet is kevertek a búzaliszthez.

Jó egy évvel hazatérésünk előtt, kedves nyugdíjas kinti magyar barátaink készültek haza Magyarországra és Erdélybe, a szülőföldre. Kérdezték tőlünk, hogy mit hozzanak hazulról. Semmit – volt a válasz. Aztán feleségem mégis meggondolta magát: „Ha szeretnének valamit hozni, hát hozzanak egy darab hazai kenyeret!” Néhány hét múlva a repülőtéren vártunk megérkezésükre. A néni szalvétába csomagolt kenyérszeletet tartott a kezében. Mentegetőzött, hogy a hosszú út és a csomagolás miatt már nem az igazi. Az „ajándékot” otthon bontottuk ki. Nem volt friss, se különleges, de aznap valahogy mégis másképp tértünk nyugovóra. Hamisítatlan magyar kenyeret ettünk.

Baptisták Szigetszentmiklóson

Az első szigetszentmiklósi baptista leánykör

Fehérruhások bemutatás előtt

Száz év számokban

A Szigetszentmiklósi Baptista Gyülekezet krónikája

Szigetszentmiklós város 730 éves írott múltja tekint vissza, 420 éves a helyi Református Egyház – és 100 éves a *Baptista Gyülekezet*. 100 esztendő az emberiség történetében nem nagy idő, de sok minden sűrűsödik benne. A mustármag fává növekedett.

1896-ban történt, hogy egy *Horváth János* nevű fiatalember Szigetszentmiklóásra költözött. Később meglátogatták őt ismerősei, Galambos János és Mészáros Sándor, Alsónémediben lakó baptisták, akik *Fodor István házánál* (Kinizsi utca 37.) többször tartottak nyilvános istentiszteletet. A magvetés nem volt hiábavaló, mert *négyen megtértek* és 1897-ben bemerítkeztek. A kis csoport lelkigondozására a Wesselényi utcából, és később Pesterzsébetről jártak ki igehirdetők. *Fodor István házánál ettől fogva 17 éven át jöttek össze baptista hívők.*

Szalai Miklós Majosházán tért meg. Feleségül vette Fodor Máriát, az első négy megtért testvér egyikét. Mindketten nagy buzgalommal hirdették Isten Igéjét. Közben 1914-ben a kis gyülekezet áttette összejeveteli helyét a Bercsényi utca 3. szám alatti házba, Szalai Miklósék otthonába.

Sajnos, jött az I. világháború és 1915-ben Szalai Miklóst a frontra szólította. *A misszió azonban nem állt meg*, mert az itthon maradtak hűségesen hirdették Jézus Krisztus életet adó Igéjét. 1917-ben Szalai Miklós hazatért a frontról, és újra lett vezetője a kis gyülekezetnek. 1919-től kezdve újabb tagokkal szaporodott a hívők közössége. Szalai Mária után 1920-ban K. Gere Julianna,

özv. Fodor Istvánné és Szalai Etelka csatlakozott a hívőkhöz.

1921-ben négyen, a következő két évben pedig *hatan* merítkeztek be Jézus Krisztus példáját követve, és csatlakoztak a gyülekezethez. 1924-ben egy őszi napsütéses délután a Kis-Dunában baptista fehérruhások *bemerítésére* került sor. Nagy tömeg kíséerte le a Duna-partra fehérruhásokat, még a község előljárói is tiszteletüket tették a bemerítési ünnepélyen, ahol az ócsai fúvószenekar és az erzsébeti énekkar szolgált szép énekekkel. Ekkor 3 lélek merítkezett be, de a következő évben 1925. szeptember 6-án *12 fehérruhás* állt a Duna partján, és megvallván hitüket merült

A kis épület egyik szobája volt az első baptista „imaház”. Mellette az épülő új templom.

a hullámsírba *Gerwick György* és *Adler Ferenc* lelkipásztorok által. A péceli fúvószenekar az Árpád utca 44. számú háztól (ekkor ez volt az imaház) egészen a Dunáig zeneszóval kísérte az ünnepség résztvevőit.

1925-ben hivatalosan is megalakult a baptista gyülekezet. Ez évtől kezdve sűrűsödnek az események. 1927-ben 7 tagú fúvós-zenekar alakult. Ez a zenekar már a következő években *Csepelen* szolgált, – írja a *Békehírnök* 1930. augusztusi száma.

Az imaházépítés gondolata 1929-ben vetődött fel. Addig bérelt helyiségben jöttek össze a testvérek. Özv. Fodor Istvánné a Kinizsi utcai telkéből 200 négyszöglet felajánlotta imaházépítés céljára.

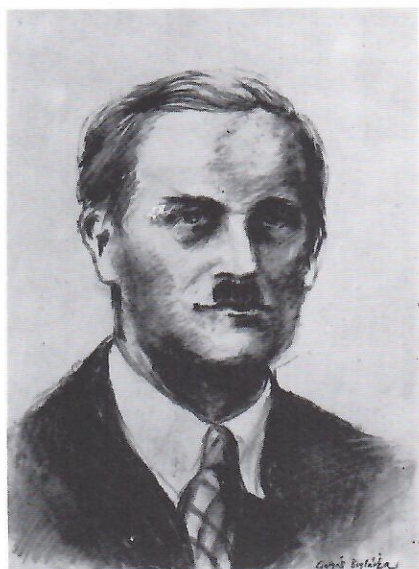
Nagy lelkesedéssel fogtak hozzá a kápolna építéséhez. *Bányai Ferenc* lelkipásztor buzdítása mellett 1930 nyarán megkezdődött a munka. Mire eljött a tél, már tető alatt volt az épület. A kőművesmunkát *Szalai József* testvér végezte. A belső munkákat *D. Gere József* és *Kocsis József* testvérek. Mint asztalosok, ők készítették a szószéket is. A terem festését *Kása Miklós* testvér végezte. Az imaház ünnepélyes megnyitása 1931. november 8-án volt. A megnyitóünnepségre eljött *dr. Somogyi Imre* és *Udvarnoki András*, a magyarországi baptisták két kiemelkedő vezetője. Az erzsébeti énekkar és az ócsai fúvószenekar szolgált. Elkészült az ima-

Bányai Ferenc buzdítása mellett 1930 nyarán kezdődött a munka

Mire eljött a tél, már tető alatt volt az épület...

Bretz Vilmos (1898–1968) 1943 és 1958 között volt lelkipásztorunk

Káldi József (1912–1992) 1959 és 1964 között szolgált a gyülekezetben

ház, jórészt szeretet-munkában, kevés adóssággal. Nagy volt a gyülekezet öröme.

A baptista hívők építkezése nagy elismerést váltott ki a falu lakossága előtt. *A római katolikusok* is ebben az évben kezdték el templomuk építését, de csak az alap lerakásáig jutottak el. Öt év múlva más helyen kezdték el újra építeni templomukat.

Gyülekezetünk 1939-ben vette az első harmóniumot. 1940-től *Bretz Emil* pesterzsébeti lelkipásztor gondozta a gyülekezetet. Három év múlva 1943-ban önállósította magát a gyülekezet és meghívta *Bretz Vilmos* bajai lelkipásztort, akit 1943. október 6-án iktattak be a szolgálatba. 1944. július 2-ára elkészült a bemelegítőmedence az imaházban, és ezen a napon *Bretz Vilmos* testvér 21 fehérruhást merített be hitüknek megvallása után. Ekkor már közeledett a front falunkhoz. A harcok alatt imaházunk megsérült; az oroszok lovakat kötöttek be a kápolnába. A front elvonulása után a gyülekezet rendbehozatta az imatermet. *Ekkor alakultunk körzette* – Majosháza, Csepel és Dunaharaszti csatlakozott.

1946-ban *lelkipásztorlakást* vett a gyülekezet 10 ezer jó forintért: a Kinizsi utca 1. számú házat. Még ebben az évben újjáalakult a fúvószenekar 7 fővel, *id. Demjanics Pál* vezetésével. Ez a zenekar több alkalommal a községi ünnepeken is szerepelt.

A gyülekezet egy évvel később – 1947. március 17-én ünnepelte fennállásának 50. éves jubileumát a Nádasy-moziban.

1951-ben pengetőzenekar alakult *Beharka Pál* testvér vezetésével. Az énekkar irányítását ifj. *Demjanics Pál* testvér vette át édesapjától. Az 1956. január 12-i *földrengés*kor az imaház is megsérült. A hibák kijavításával együtt egy *kistermet építettünk* az imaházhoz. 1956. októberében *D. Gere József* előljáró testvért félévre tanácselnöknek választották meg. Október 14-én az előljáróság részt vett *Kovács József* református lelkipásztor beiktatásán. A két gyülekezet ökumenikus kapcsolata ettől kezdve évről-évre javult. Gyülekezetünknek 1956-ban 106 tagja volt. 1958. december 15-én *Bretz Vilmos* lelkipásztor testvér nyugdíjba vonult 15 évi szolgálat után.

1959–1964-ig *Káldi József* testvér volt a lelkipásztorunk. 1961-ben vettük a nagy harmóniumot (27 regiszteres). 1965–1973. október 1. között *Kal-*

kó József testvér volt a lelkipásztorunk. Első lelkipásztorunk, *Bretz Vilmos* testvér 1968. március 2-án elhunyt. Nagy részvét mellett búcsúztunk tőle a helyi temetőben. Ebben az évben elhatározta a gyülekezet az imaház felújítását, modernizálását. A válságos évtized után 1969-ben 70 úrvacsorázó tagja volt közösségünknek.

Az 1970-es évré is az építkezés volt a jellemző. Először a központi fűtést oldottuk meg az imateremben a belső átalakítással együtt. 1971-ben az imaterem elé *előteret* építettünk – közben készüldtünk a gyülekezet 75 éves jubileumának megünneplésére. A megemlékezés november 21-én volt. Kiállítást is rendeztünk. Erre az alkalomra az imaház kívül-belül festve lett, az udvarban járda készült. Az ünnepi istentiszteleten országos elnökünk, *Laczkovszki János* testvér hirdette a hálára buzdító Igét. 1971 karácsonyán mutatkozott be pengetősenekarunk, melyet *Ratovszki Géza* testvér tanított be.

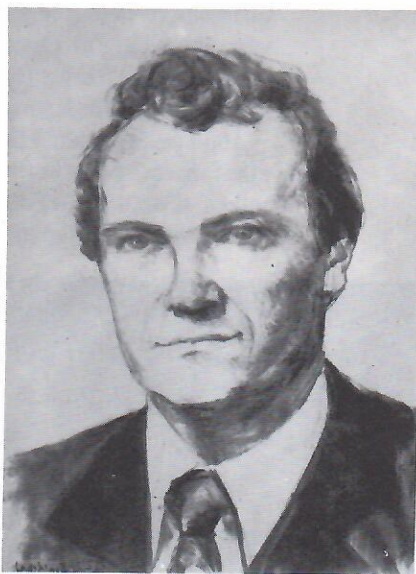
1971-ben 82 úrvacsorázó tagja volt gyülekezetünknek, és a gyermekek száma 49 fő. Közösségünk 1972 végén elhatározta, hogy új lelkészlakást épít a régi ház telkére. Megalakult az Építő Bizottság. 1973. január 4-én meghalt *Szalai József* előljáró testvér 65 éves korában, aki egyik oszlopa volt gyülekezetünknek. *Kalkó József* lelkipásztor testvér folyamatosan gyengélkedett. *Kalkó* testvér 1973 szeptember 30-ig szolgált köztünk, majd október 1-től az újpesti gyülekezet pásztora lett. Átmeneti időre ekkor *Patai József* testvér. lett a gyülekezet ügyintéző lelkipásztor, 8 hónapig, az új pásztor érkezéséig.

1974-re a lelkipásztorhívást és az építkezés megkezdését terveztük. Áprilisban meghívtuk *ifj. Almási Mihály* noszvaji lelkipásztort, aki elfogadta a meghívást, és május 22-én Szigetszentmiklóstra költözött feleségével együtt. A beiktatási ünnepség június 16-án volt. 1975. júniusában *lebontottuk a régi lelkészlakást*, és egy hónap múlva elkezdtük építeni az újat. A gyülekezet apraja-nagyja részt vett az építkezésen, ennek eredményeképpen november 7-re tető alá került az új ház. 1976. december 11-én történt a *beköltözés*. A következő évben teljesen elkészült az épület, az új kerítéssel együtt.

Gyülekezetünk tagsága örült az elkészült lelkészlakásnak, de még jobban annak a 13 fehér-ru-

Kalkó József (1917–1975)
1965 és 1973 között szolgált
a gyülekezetben

Dr. Almási Mihály (1945–)
1974-től lelkipásztorunk

Almási Mihály (1920–1987) 1982 és 1986 között volt lelkipásztorunk

hás testvérnek, akiket 1978. május 21-én merített be lelkipásztorunk.

A lelkészlakás ünnepélyes átadása, avatása 1978. október 15-én volt, országos elnökünk szolgálataival. A modern épület több mint 1 millió forintos költséggel és sok társadalmi munkával készült el.

1979-ben az imaháznál új kerítést és szentárolót építettünk. Bevezettük a vizet. Az 1981-es esztendő a 85. éves jubileum jegyében múlt el. Október 21-én *Almási Mihály* lelkipásztorunk a Debreceni Református Teológiai Akadémián *doktori címet szerzett*. Az avatóünnepségen az előljáróság is részt vett. 1981-ben 91 tagja volt gyülekezetünknek. Ebben az évben vetődött fel az imaház kibővítésének vagy egy új kápolna építésének a gondolata.

1982 januárjában *dr. Almási Mihály* testvér és felesége, Marika 4 éves *amerikai külszolgálatra indult*. A gyülekezet pásztorlását *id. Almási Mihály*, nyugdíjas lelkipásztor testvér végezte 4 éven át. 1983. május 22-én 6 testvérrel gyarapodott közösségünk létszáma.

1983. június 15-én vettük birtokba az új elektromos orgonát (2 manuál, 23 regiszter), melyet Albert Péter miskolci mester készített. Július 30-án hosszan tartó súlyos betegség után, 76 éves korában elhunyt *D. Gere József* gyülekezeti vén, aki évekig az Országos Diakónus Bizottság *elnöke is volt*.

Az orgona felavatása október 23-án Beharka Pál orgonaművész játékával történt. 1983 karácsonyára erősítő-berendezést vásároltunk a kápolnába.

1984 pünkösdjén 4 fehérruhás bemerítésére került sor. A gyülekezet végleg elhatározta, hogy *templomépítésbe kezd*, és a szomszédos Szabó János-féle telket próbálta megvenni. Ebben az évben többször voltunk a Kiskörösi *Szeretetháznál* dolgozni a bővítési munkákon.

Dr. Haraszi Sándor a régi imaház bejáratánál *id. Almási Mihály*val beszélget

1985 januárjában sikerült megvenni a szomszéd telket, templomépítés céljára. Közösségünknek *akkor 112 tagja volt*. 1985 júniusától kezdve *Debreceni Péter* testvér kapott megbízást az énekkar vezetésére, miután *ifj. Demjanics Pál* testvér, aki 40 éven át vezette, tanította az énekkart, és néhány évig a zenekart, nyugdíjba ment. Szeptemberben meghallgattuk a Budapest Sportsarnokban *Billy Graham* testvér evangélizációját. Az ország minden részéből érkeztek a nagy eseményre, gyülekezetünk is majdnem teljes létszámmal ott volt az áldásos alkalmon.

1986. március 9-én hazaérkezett dr. Almási Mihály lelkipásztorunk és felesége a négyéves amerikai külszolgálatról. Ekkorra már 115 tagja lett közösségünknek. Gyülekezetünk új úrvacsorai készletet kapott ajándékba a hazaérkező Almási testvéréktől. Az egész 1986-os év a tervezés jegyében telt el. Megkezdődött az adakozás a templomépítésre. November 30-án bemerítésünk volt, amikor 4 testvér vallotta meg hitét. Az új templom tervei is elkészültek az év végére.

1987-ben 10–12 fős missziós csoportok alakultak gyülekezetünkben. Ezek a csoportok évenként 2–3 alkalommal beszámoltak munkájukról. Májusban országos ifjúsági konferenciát rendezett ifjúságunk. Az imaház udvarán nagy sátrakat állítottunk fel – és a missziós csoportok tagjai készítették 200 főre az ebédet és a vacsorát. 1987 júniusában 67 éves korában váratlanul elhunyt id. Almási Mihály nyugdíjas lelkipásztorunk. Temetésére külön autóbusszal mentünk Orgoványra.

Ez év nyarán részt vettünk az új református templom alapkövetélteli ünnepségen, és 50 ezer forint *pénzbeli támogatást* adtunk az épülő új templomra. 1987 végén a templomépítési elvi engedély birtokában jelentős mennyiségű építőanyagot vettünk, pénzünket befektetve.

1988. január 31-én hosszú szenvedés után *elhunyt Bretz Vilmosné* lelkipásztorné 84 éves korában. Áldásos, példamutató élete országosan ismert volt. Ugyanezen a napon gyülekezetünk *12 elöljárót* választott. Május 1-én *2 testvér bemerítkezett*. Május 22-én dr. Haraszi Sándor látogatott hozzánk Amerikából.

1988. szeptember 2-án – több hónapi előkészület után – földkiemeléssel megkezdődött az új templom építése. Decemberben avatásra került sor, amikor *2 diakónust* (id. Gere Pál és id. Szabó Bálint) és *2 presbitert* (Debreceni István és Zádori János) rendeltünk ki a szolgálatra.

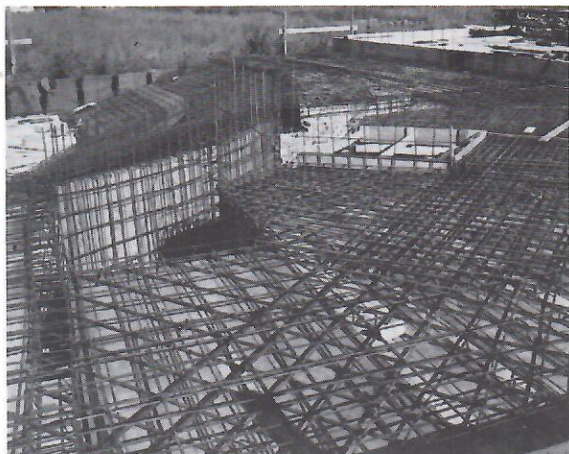
Az 1989-es év a templomépítés jegyében telt el. Húsvétra elkészült az új templomuk *makettje*. Márciusban megjelent ifj. Demjanics Pál: *Áldjuk Őr* című énekeskönyve 52 énekkel. Májusban a *Békehírnök* közölte az új templom makettjének fényképét. Május 20-án a Kéktó Szabadidő Parkban *Nemzetközi Zenei Fesztivált* rendezett ifjúságunk. Május végén temettük el a 81 éves korában elhunyt *Kocsis József* gyülekezeti vént.

Bretz Vilmosné, a felejthetetlen „Bretz néni”

1988. szeptember 2-án kezdtük meg az új templom építését

1989. november közepére sikerült az egész alagsorra betonfödémeket készíteni.

1990. április 9-én az első kőművesbrigád is elkezdte a falazást a földszinten

Húsvét utáni vasárnapon meglátogatott bennünket *Alphons Lambrecht* kedves barátunk és támogatónk, az Amerikai Baptista Szövetség képviselője.

1990. április 8-án volt a *szabad-választás* második fordulója. Megszűnt az egyházak ellenőrzése, elnyomása.

Gyülekezetünknek ekkor 130 tagja és 12 előljárója volt. Az új templom *alapkőletélteli* ünnepe május 13-án volt ragyogó napsütésben. Vendégünk volt *dr. Viczián János* egyházelnök és *Dr. Errol Simmons*, az amerikai Déli Baptista Szövetség képviselője. Mindketten szolgáltak.

1990. június 23-án rendezte ifjúságunk második alkalommal a *Heuréka Fesztivált* a szabadidőközpontban. A zenei eseményen a televízió is kint volt, és július 15-én 5 perces műsorban mutatták be a fölvetelt. Ugyanakkor beszámoltak a templomépítésről is.

1989 júliusában részt vett gyülekezetünk az EBF kongresszusán a Budapest Sportszarnokban.

1989. augusztus 6-án imaházunkban a *Magyar Televízió* interjút készített dr. Haraszi Sándor testvérrel, a Billy Graham Evangélizációs Társaság munkájáról.

A helybeli Református Egyház 100 ezer forint pénzbeli támogatást adott az új templom építésére. *Villányi Péter* lelkész és a presbiterek személyesen hozták el az adományt. 1989. szeptember 24-én bemerítésünk volt, amikor 7 fehérruhás testvér tett bizonysgót hitéről.

Ez év októberében lelkipásztorunk, *dr. Almási Mihály* testvér egy *szentföldi utazáson* vett részt. Karácsonykor a romániai szabadságharc győzelméért imádkoztunk a templomtérén ökumenikus alkalmon, és segélycsomagokat küldtünk ottani hittestvéreinknek. Ebben az évben hazánkban is bekövetkezett a *rendszerváltozás*.

Az 1990-es év a templomépítés harmadik éve volt. Január első hetében mintegy 100 ezer darab nagyszilárdságú, kisméretű téglát sikerült venni a nagy áremelkedés előtt. A Pest megyei Hírlap január 22-i száma rövid írást közölt templomépítésünkről. Az enyhe időt kihasználva egész télen dolgoztunk.

Szeptember 30-án *bemerítési* ünnepélyünk volt, amikor 5 fehérruhás lélekért magasztaltuk Istent. Egész évben folyt az építkezés. December 23-án az új gimnáziumban megtartottuk az első Városi Karácsonyt. Az evangélizációs alkalmon ének- és zenekarunk szolgált. Az *Üdvhaderg* anyagi támogatásával a szegényeknek mintegy 150 csomagot osztottunk ki. A Városi Könyvtárban a gyerekek részére ökömenikus vidám karácsonyi műsort adtunk, dr. Almási Mihály lelkipásztorunk konferálásával, s a közös ifjúsági énekkar szolgálataival – először a városban. Itt több mint 200 értékes csomagot kaptak a rászoruló gyerekek.

A Magyar Televízióban december 21-én lelkipásztorunk 10 perces műsorban beszélt a *Napsugár Gyermekmentő Alapítványról*, melynek alapító elnöke.

1991 januárjában angol tanfolyam indult imaházunkban amerikai baptista vendégtanár vezetésével.

Húsvét délutánján *bemerítési* ünnepélyünk volt, 4 fehérruhás testvér vallotta meg hitét. Május utolsó hetében 10 amerikai testvér jött dolgoz-

Dr. Alphons Lambrecht az American Baptist Churches európai képviselője, egyike legjobb barátainknak és támogatóinknak, dr. Almási Mihály lelkipásztorral imádkozik az új templom makettje fölött.

Az új templom alapkőletélteli ünnepe 1990. május 13-án

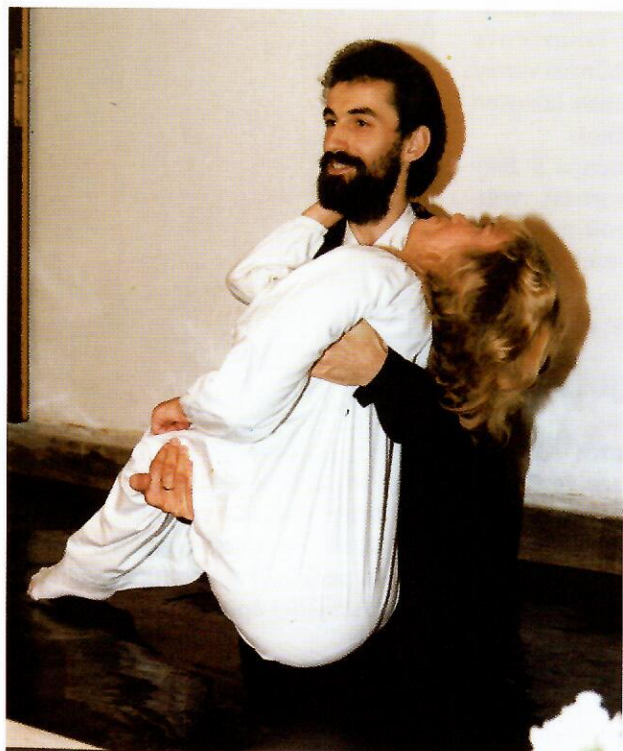
Évtizedeken át így várta a régi imaház a békére vágyó igehallgatókat

Úrvacsoraosztás a régi imaházban

1996. június 16-án volt a Fischer András cserkészcsapat fogadalmtétele az új Imaházban

Kiss Józsefné mozgássérült testvérünket Papp János lelkipásztor meríti be – Az új templomban tolékocsival is akadálytalanul lehet közlekedni

ni a templomépítéshez. Családoknál szállásoltuk el őket. Június 30-án a városi Hősi Emlékmű előtt ökumenikus hálaadó istentiszteletet tartottunk abból az alkalomból, hogy a szovjet csapatok 47 évi megszállás után elhagyták végleg hazánk földjét. Öt percig zúgtak a város templomainak harangjai!

Szeptember 22-én hazalátogatott *dr. Bretz Gedeon* és felesége, megnézték az építkezést, amelyet évenként jelentős összeggel támogattak. Október 13-án egész gyülekezetünk részt vett az új református templom avatásán, ahol *dr. Hegedűs Lóránt* püspök beszélt.

Az esztendőt szomorú szívvel zártuk, mert 18 fiatal testvérünk *elhagyta gyülekezetünket*. Többen közülük az új mozgalomhoz, a Hit Gyülekezetéhez csatlakoztak.

Az 1992-es évben lassan oldódott a feszültség. Sokat imádkoztunk a békességért. Tavasszal a megfogyatkozott létszámmal kellett folytatni az építkezést.

Május 17-én gyülekezetünk ének- és zenekara Dömsödön szolgált. Augusztus 20 és 23 között volt a *Magyar Baptisták Világtalálkozója* Budapesten, és Tâhiban. Gyülekezetünk is részt vett az alkalmon. November elsején 4 testvér *bemerítésére* került sor, nagy örömnökre. A hagyományos városi karácsonyi ünnepséget a középiskolában közösen tartottuk meg a református testvérekkel.

Az 1993-as év első jelentős eseménye a *Billy Graham* műholdas evangélizáció-sorozat volt. Énekkarunk egy része *Egerben szolgált* az összevont énekkarban ifj. Demjanics Pál vezetésével. A hosszú tél miatt csak április 15-én folytatódott a templomépítési munka. Az ácsok az oldalszárny tetőzetét kezdték felrakni.

1993. május 16-án különbusszal Bajára utaztunk konferenciára.

Egész nyáron aktívan folyt az építkezés. Aki csak tudott, ott munkálkodott. Brigádok szerveződtek, egy-egy hét szabadságot kivéve dolgoztunk. Augusztusban *dr. Almási Mihály* lelkipásztorunk az Egyházak Világtanácsa egyhetes görögországi konferenciáján vett részt.

Október 3-án *dr. Haraszi Sándor* látogatott el hozzánk Amerikából. November 21-én emlékeztünk meg arról, hogy 50 éve lett önálló gyülekezetünk, amikor első lelkipásztorának meghívta *Bretz*

Mr. és Mrs. Dauthy, az újjászerveződtött Üdvhadsereg első magyarországi vezetői Szigetszentmiklóson

Dr. Bretz Gedeon amerikai magyar orvos, aki feleségével együtt a legnagyobb pénzügyi támogatást nyújtotta az új templom építéséhez

Szöveg nélkül

Dr. Errol Simmons az IBLA igazgatója

1994. március 26-án énekkarunk részt vett a helyi gimnáziumban rendezett Nemzetközi Kórustalálkozón. Október 30-án hosszú várakozás és imádkozás után sikerült eladni a Kinizsi utca 3. sz. alatti *lelkipásztorklakást*. Árát teljes egészében a templom-építésre fordítottuk.

1995. február 6-án beindult az IBLÁ-n a tanítás 28 fővel, *dr. Errol Simmons* igazgató vezetésével. Február 8-án a gyülekezet köszöntötte 50. születésnapját ünneplő lelkipásztorát, *dr. Almási Mihály* testvért.

Bretz Tivadar amerikai magyar baptista lelkipásztor és dr. Almási Mihály

Vilmost. December 11-én részt vettünk a református templomban az *Ádám Jenő* emlékhangversenyen. A hagyományos városi karácsonyi ünnepségen a középiskolában szolgált az újpesti harangzeneke is.

Az 1994. január 8-i megegyezés értelmében az Európai Baptista Szövetség keretén belül működő Nemzetközi Baptista Teológiai Akadémia (IBLA) kiköltözött Szigetszentmiklóásra új templomunk elkészült két oldalszárnyába. Egész télen minden nap folyt a munka. Különböző szakmunkák, csőszerelés, villanszerelés, falazás, lambériázás volt soron, főleg a templomtérben.

Januárban közös imahetünk volt a református testvérekkel új templomunkban. Február 13-án hitmélyítő napot tartottunk, amelyen *Hetényi Lajos* bajai lelkipásztor szolgált köztünk. Február végén megvettük a szomszédos házat az új templom mellett. Ebben a házban voltak a legelső összejövetelek 1896 és 1913 között. Imaháznak használták baptista elődeink. Közösségünk nagy örömmel fogadta a házvételt. Ez egy újabb nagy áldozathozatal volt az építkezés közepette.

1994. március 26-án énekkarunk részt vett a helyi gimnáziumban rendezett Nemzetközi Kórustalálkozón. Október 30-án hosszú várakozás és imádkozás után sikerült eladni a Kinizsi utca 3. sz. alatti *lelkipásztorklakást*. Árát teljes egészében a templom-építésre fordítottuk.

1995. március 7-én a Baptista Egyház országos vezetőségének három tagja meglátogatta az új templom építését és elbeszélgetett az előljárósággal.

Március 15-én a város polgármestere Pro Urbe-díjjal tüntette ki *Vőő Imre* múzeumigazgató testvért. Június 5-én kirándulni ment gyülekezetünk a Lajos-forráshoz. Július 2-án bemeleti ünnepünk volt.

Augusztus 6-án *Noszvajra* mentünk az észak-magyarországi konferenciára, ahol énekkarunk és Almási testvér szolgált. A hónap végén elhunyt Patai József nyugdíjas lelki-

Az épülő imaháznál Kuncze Gábor belügyminiszter, miniszterelnök-helyettes...

...és Platthy Iván címzetes államtitkár (Miniszterelnöki Hivatal) beszélget Almási Mihály lelkipásztorral a Carter-látogatásról

Egyházi akadémia és mozgássérült központ

A tervek szeri
év elejére feje
Szigetszentm
baptista temp
se, amelynek
szében egy
akadémia, a
szében pedi
gássérülte
helyet. Dr.
hály profess
getszentm
tista gyüle
pásztoráva
templomró
keszín má
pig tartó
rópai „Eg
gyatékoss
megrende

ÁRA: 28 FORINT

XII. ÉVFOLYAM, 142. SZÁM
1996. JÚLIUS 11., CSÜTÖRTÖK

Esti Hírlap

BUDAPESTI PRESTISZ NAPILAP

Exelnök jó imádkozni

Augusztus 18-án, nyolcévi munka után átvehetik imaházukat a szigetszentmiklósi baptisták. A templom a hívek segítségével épült, a helyi gyülekezet tagjai közül nap mint nap 30-40 ember épített, csiszolt és segített a munkálatoknál. Különlegessége, hogy a kápolna mellett az épület helyét a mozgássérült centrumnak is. Így a területén 3000 négyzetméternyi területet foglalt el.

Ára: 37 Ft

24 oldal

NÉPSZABADSÁG

1996. május 13., hétfő

ORSZÁGOS NAPILAP

54. évfolyam, 111. szám, második kiadás

1996. május 13., hétfő

4 NÉPSZABADSÁG

HAZAI KÖRKÉP

Carter baptista templomot avat hazánkban

Jimmy Carter adja át Szigetszentmiklóson az ország első olyan baptista templomát, amely rámpákkal és lifttel felszerelve épült, így tolimokocsis mozgássérültek is látogathatják – tájékoztatta lapunkat Almási Mihály, a Magyarországi Baptista Egyház vezetője. Elmondta, hogy a baptisták javaslatára a kormány kitüntetésben részesíti az Egyesült Államok volt elnökét.

A baptisták a hitvalló keresztiséget vallják, a gyülekezet tagjaival tehát csak azok a hívők válhatnak, akik döntésképes korban, felnőtt fejjel vették fel a keresztiséget. A világon több mint 40 millió baptista él, de idehaza számuk nem éri el a 15 ezret sem: Ennek jórészt az a magyarázata – tudtuk meg Almási Mihálytól, a baptista egyház elnökétől –, hogy a baptistákat Európában évszázadokon keresztül üldözték. Mágyarhalmán látta Hubmayer Balázár, Luther kortársa, a legnagyobb anabaptista teológus is, feleségét a Dunába ölték.

Az üldöztetés után Magyarországon 1846-ban szerveződött újjá a baptista misszió. Az alapítás 150. évfordulóját – összekapcsolva a millicentenáriumi megemlékezéssel – honapunkig tartó rendezvénysorozatban ünnepelik. Jimmy Carter volt elnök augusztus 18-án amerikai elnök augusztus 18-án baptista templomot avat a Pest megyei Szigetszentmiklóson. A Magyarországon egyedülálló módon – úgy épült, hogy a különböző szinteket lépcsőhasználat nélkül, lift segítségével lehet megközelíteni, így az istentiszteleteket tolimokocsival közlekedő mozgássérültek is látogathatják. Átadják a templomhoz csatlakozó mozgássérültközpontot is, és ugyanitt kiállításokat rendeznek a millicentenáriumi jegyében. A kiállítás Kuncze Gábor belügyminiszter, Szigetszentmiklós országgyűlési képviselője nyitja meg.

Almási Mihály elmondta, hogy az Egyesült Államokban a baptista a legnagyobb protestáns egyház, Bill Clinton elnök és csaknem hetven szenátor is baptista vallású. Csakúgy, mint Jimmy Carter, akit nem pusztán felekezeti hovatartozása miatt hívtak meg a magyar baptisták, hanem mert szerintük sokat tehetnek az emberi jogokért, és ő volt az, aki 1978-ban visszaszolgáltatta a szent koronát és a koronaékszereket.

Almási hozzátette, hogy a korona visszaadásában szerepet

játszott Billy Graham baptista prédikátor is. A szocialista országok közül ugyanis 1977-ben elsőként Magyarország tette lehetővé, hogy Graham a nyilvánosság elé léphessen. Hazájába visszatérve találkozott Carter elnökkel, és kedvező magyarországi tapasztalataira hivatkozva támogatta, hogy visszakérüljön a korona.

Jimmy Carter a szigetszentmiklósi templomavatás előtt egy hetet Vácon tölt, ahol szociális célú építési akcióban vesz részt. Almási Mihály végül elmondta, hogy a baptista egyház javaslatára Platthy József minisztertervezte elő a kitüntetésre terjesztette elő a kitüntetés Carter elnököt. A kitüntetés Carter elnököt augusztus 19-én, a Magyarországi Baptista Egyház Parlamentben veszi át.

Czene Gábor

Hétfő Karrier, kedd Heti Patika, szerda Ingatlanbörze, csütörtök Autók és Piacok, péntek Pénz Plusz Piac, szombat Ahogy tetszik + Vasárnapi Magazin

Novák Dezső a Fradiban van tartalék energiája. 18. oldal

MAGYAR HÍRLAP

29 évfolyam, 148. szám

1996. JÚNIUS 26. SZERDA

• POLITIKAI NAPILAP •

ORSZÁGOS KIADÁS ÁRA: 30 FORINT

Kifelejtik őket a történelmi egyházak közül

Ünnepelnek a magyarországi baptisták

MH-információ

A Magyarországi Baptista Egyház az idén hosszú rendezvénysorozattal ünnepli újkori missziója megteremtésének százötvenedik évfordulóját. Almási Mihály elnök lapunknak elmondta: több alkalommal a millicentenáriumi megemlékezésekhez kapcsolódnak ünnepi programjaik.

Hazánkban az első anabaptista gyülekezetek a baptisták szintén felnőttkori keresztelest elismerő előfutárai a reformáció idején jelentek meg, és a 16. század közepétől már kivégzett mártírjaikról szól a krónika. Az anabaptisták eleinte az erdélyi fejedelemség felé menekültek az üldözések elől, majd a gyülekezetek teljesen felmorzsolódtak. Az újkori baptista missziót Magyarországon Hamburgból visszatelepülő magyar mesteremberek hívták életre 1846-ban. A vallásszabadságot biztosító 1895-ös és 1905-ös törvé-

nyek már az elismert egyházak között említik a baptista egyházat. Almási Mihály szerint megengedhetetlen, hogy manapság sok politikus, amikor történelmi egyházakról beszél, a baptistákat kifelejtí.

Az elnök nem fogadja el érvként azt sem, hogy kevés a keresztelt felnőtt magyarországi baptista. 11 ezren vannak, ám úgy véli, az egyház társadalmi súlyának megtételekor ehhez a számhoz hozzá kell számítani a fiatalok családtagokat és a szimpatizánsokat is.

A 150. évforduló alkalmából rendezett ünnepek helyi szintű megemlékezésekkel és kiállításokkal kezdődtek. A „csúcsemények” augusztus 18-án kezdődnek: Szigetszentmiklóson a millicentenáriumi és a baptista ünnepséget a település várossá válásának tizedik évfordulójáról szóló megemlékezéssel kötik össze. Az ottani templomavatás díszvendége lesz Jimmy Carter is. Az Egye-

sült Államok volt elnöke előzőleg háromszáz amerikai és hét-száz európai önkéntessel együtt kétkezi munkával járult hozzá a Habitat for Humanity Alapítvány egyetlen hét alatt tető alá kerülő, szociálisan hátrányos helyzetű családoknak szánt tíz váci lakóházának a felépítéséhez. Augusztus 20-án Tahiban székegy emlékoszlopot avatnak fel a magyar történelem meghatározó személyiségei és az anabaptista mártírok tiszteletére. Októberben Zánkán rendezik meg a magyar baptisták nemzetközi találkozóját, amelyre hivatalos a Baptista Világszövetség elnöke is. Az elnök úgy tudja – bár a hírt más forrásból nem erősítették meg –, hogy magyarországi tartózkodása során Jimmy Carter, a Szent Korona visszajuttatásában szerzett érdemeiért állami kitüntetést vesz majd át Göncz Árpád köztársasági elnöktől.

• Neumann Ottó

pásztor. Szeptemberben elbontottuk a Szabó János-féle házat és helyét parkosítottuk. Az orgonát felújítottuk és átépítettük az új templomba. November 15-én megszólalt az orgona. *Beharka Pál* vette át műszakilag.

November 16-án elhunyt Cs. *Szabó Bálint* diakónus testvér.

December 21-én csütörtök este – a nagytakarítások után, ideiglenesen, az ünnepekre – átköltöztünk az új templomba. Nagy hálaadással örvendeztünk, a karácsonyt és újévet az új imaházban ünnepelve. Nyolc évi munka után igen jó érzés volt Isten áldását tapasztalni. Az ünnepek után – 1996. január első hetében visszaköltöztünk a régi imaházba – átadva a helyet a mestereknek, hogy befejezzék a hátralévő munkákat. Az imahét a református templomban zárult. Január 19-én *Kuncze Gábor* belügyminiszter megtekintette az új templomot. Gyülekezetünkben 1996. január 28-án 17 fővel megalakult a *Fischer András* nevét viselő cserkészcsapat. Április 20-án az Országos Választó Közgűlés dr. Almási Mihályt, lelkipásztorunkat egyház-elnökké választotta. Április 28-án ünnepélyesen elbúcsúztunk a régi imaháztól, amit a következő héten lebontottunk. Május 5-től az új templomban jövünk össze. Pünkösöd vasárnap (május 26-án) meglátogatott bennünket David Snell, Jimmy Carter testvér titkára, előkészítendő a volt amerikai elnök augusztusi látogatását.

Az IBLA itteni működését az Európai Baptista Szövetség meghosszabbította. Ez év augusztusában a 100. évfordulón – Isten kegyelméből – fölvatjuk és megnyitjuk az új templomot.

Jelenleg a gyülekezetnek 106 úrvacsorázó tagja van, a gyermekek száma 42 (16 éves korig). Gyülekezetünknek 10 elöljárója, ének- és zenekara van. Működik 3 bibliaköri, ifjúsági és fiatalházas csoport. Működik egy gyermekzenekar és egy gyermekkórus, valamint a már említett cserkészcsapat. Folyamatos az angol nyelvoktatás és szerveződik a mozgássérülteket fölkaroló misszió. Várjuk az új templom teljes elkészültét, ahol reménységünk szerint mindenre bőven lesz hely.

SOLI DEO GLORIA!

VÖÖ IMRE
elöljáró, gyülekezeti jegyző

Gyermekvédelem régen és ma

Közösségünk karitatív munkája mindig kiemelkedő volt. Az első világháború után Budán árvaház létesült. A következő képek az árvaház történetét idézi föl.

Az árvaház Budán

„Aki ételt italt adott...”

**Ismerkedés
az egyszereggel**

Az első magyar diakonisszák

Az árvaház romokban

„ Ugyanígy a ti mennyei Atyátok sem akarja, hogy elveszzen egy is e kicsinyek közül.” (Máté 18:14)

A mi korunkban az árvák száma elenyésző, viszont igen sok a nem várt, halálra szánt magzat, gyermek, a hajlákta-
lan terhes kiskorú.

Az ő megsegítésükre illetve a gyermekek megmentésére létesült a NAPSUGÁR Gyermekmentő Alapítvány, amely szintén Szigetszentmiklóson működik.

Egy magzat naplója*

(J. Guzwiller nyomán)

Október 5. Ma megkezdődött az életem. Még senki nem tudja, apám és anyám se. De én igen. Kisebb vagyok a gombostű fejénél, de minden adottságomban meghatározott önálló ember. A szemem olyan színű lesz, mint apámé, a hajam szőke és göndör, mint anyámé, és persze az is eldőlt, hogy lány leszek...

Október 23. Már ki tudom nyitni a szám...

Október 25. Ma elkezdett dobogni a szívem...

November 2. Hogy nő a kezem meg a lábam! Persze ezek még születésem után is sokat fognak nőni...

November 20. Édesanyám csak ma tudta meg, hogy engem hord a szíve alatt. Biztosan nagyon örül!...

November 25. Már a szüleim is tudják, hogy kislány leszek. Gondolom, most azon tanakodnak, hogy mi legyen a nevem. Szeretném már én is tudni!...

November 28. Már egész nagy vagyok. A szerveim teljesen kifejlődtek.

December 10. A hajam és a szemöldököm is elkezdett nőni. Mennyire örül majd anyukám a szőke kislányának!...

December 24. A szívem teljesen kifejlődött. Állítólag vannak kisbabák, akik valami szervi szívbetegséggel jönnek a világra. A doktor bácsiknak rettentő fáradtságba kerül, hogy az ilyen kisbabákat operációkkal megmentésük. Hála Istennek, az én szívem rendben van. Egészséges, erős gyerek leszek, mindenki örül majd nekem.

December 28. Ma megölt az édesanyám!

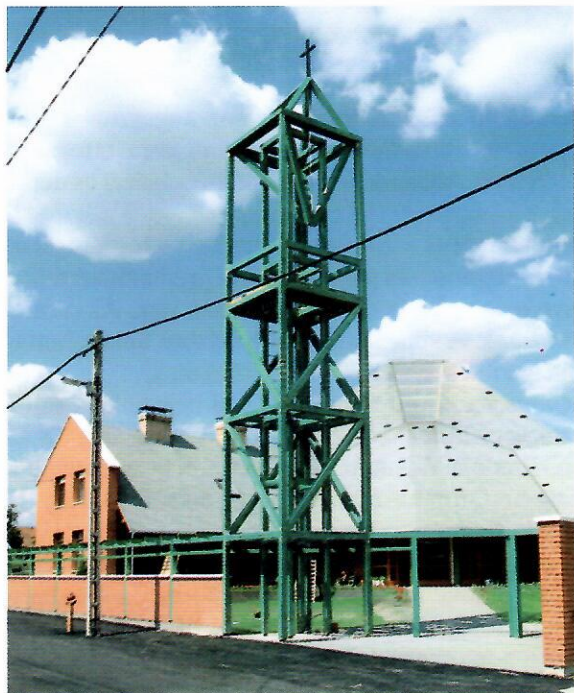
Egy megmentett pici a sok közül

Nem méltó az életre?*

Egy orvosprofesszor megkérdezte hallgatóit, mit tanácsolnának egy ötödik gyermekét váró anyának, aki tüdővészben szenved, a férje pedig vérbajos. Első gyerekük vak, a második meghalt, a harmadik süketnéma, a negyedik tébécés. A legtöbb hallgató abortuszt javasolt. Erre a professzor így szólt: „Gratulálok, hölgyeim és uraim! – Bizonyára fogalmuk sincs, hogy döntésükkel Beethovent ölték volna meg!”

* Részletek a Napsugár Gyermekmentő Alapítvány szórólapjain megjelent írásokból

Templomszentelés a centenáriumi évben

Az új szigetszentmiklósi baptista templom 1988 és 1996 között épült

Jimmy Carter érkezésekor üdvözlí a tiszteletére felsorakozott cserkészeket

Jimmy Carter Szigetszentmiklóson

A város történetében egyedülálló eseményre került sor augusztus 18-án. *Dr. Almási Mihály* lelkipásztor meghívására Szigetszentmiklóstra látogatott *Jimmy Carter*, az Amerikai Egyesült Államok volt elnöke, feleségével és népes kísérettel.

A Baptista Egyház szempontjából is történelmi esemény volt a látogatás, hisz Magyarországon baptista templomban még soha nem prédikált amerikai elnök, sőt soha egyetlen egyház vagy felekezet templomában sem. Az eseményekről képes beszámolót közlünk. A képek között lesz néhány, amely Jimmy Carter látogatásának más helyszínein készült.

A volt elnök útját természetesen követte a magyar és a nemzetközi sajtó, a rádió és a televízió. A szigetszentmiklósi eseményekről augusztus 18-án Magyarországon a TV 1 esti Híradója, valamint a TV3 számolt be, szeptember 1-én vasárnap délután pedig az Örömhír című baptista műsor mintegy 15 percben. Más TV társaságok is átvették az anyagot.

Augusztus 22-i keltezésű az a levél, amelyben *Millard Fuller*, a *Habitat for Humanity International* alapító elnöke megköszöni segítségemet a váci építkezéssel kapcsolatban. Ebben – többek között – a következőket írja: „Carter elnök beszámolt nekünk arról a fantasztikus esemény-sorozatról, amit szerveztél neki.... biztos vagyok abban, hogy felejtethetlen lesz mindnyájatoknak ez a különös alkalom.... Carter elnök elmondta nekem, hogy kész vagy segíteni a mi munkánkat Magyarországon. Nagyra értékeljük ezt, és reménységgel tekintünk a jövőbeni együttműködésre...”

A nem mindennapos elnöki látogatás előkészületei mintegy másfél éve kezdődtek. Azóta több kilónyi levelezési anyag, jegyzőkönyv, emlékeztető keletkezett, mind az amerikai, mind a magyar diplomácia részvételével az ügyben. Természetesen fontos szempont volt a biztonság. Mind a magyar, mind az amerikai illetékesek igen szigorú feltételeket szabtak.

Maga az elnök csak ahhoz ragaszkodott, hogy az istentiszteletet, ami nem egy „műsor”, semmi sem zavarhatja. Egyetlen bekerített térben kaptak helyet a TV társaságok, a fotósok és a sajtó. A média képviselői nem-igen örültek. Utólag azonban megállapítható, hogy igen bölcs, tapasztalatokon nyugvó döntés volt ez.

*

Jimmy Carter és kísérete jó tíz perccel korábban érkezett. A templom homlokzatán magyar és amerikai zászló lengett. A virágokkal pompázó templomkertben a *Fischer András cserkész* csapat sörfala előtt vonult be az elnök. A magyar cserkészköszöntésre mosolyogva válaszolt. Néhány perccel töltött az ünnepre érkezett magas rangú vendégek társaságában, majd fúvószenekíséretében – a vendégsereg után – bevonult a templomba.

A csodálatosan földszített új templomban az amerikai és magyar zászló között a gyülekezet zászlaja fogadta.

Az eseményről a magyar baptisták hetilapja, a *Békehírnök* szeptember 1-i száma képes beszámolót közölt. A továbbiakban ebből idézünk részleteket.

(DR. A. M.)

A szigetszentmiklósi gyülekezet kettős ünnepe

Miután Mr. és Mrs. Carter kíséretével bevonult, Dr. Almási Mihály a Magyarországi Baptista Egyház elnöke, a szigetszentmiklósi gyülekezet lelkipásztora köszöntötte a vendégeket a 100. zsoltár igéivel. Az ünnepi istentiszteleten jelen volt feleségével Kuncze Gábor belügyminiszter, miniszterelnök-helyettes, valamint más magas rangú hazai és külföldi diplomaták és közéleti személyiségek.

Almási testvér bevezetőjében elmondta, hogy az új imaház 8 éven át épült a gyülekezet saját fizikai és anyagi erőforrásaiból, valamint azoknak a cégeknek, egyházaknak és egyéneknek a segítségével, akiknek nevét a bejáratnál elhelyezett bronztáblán örökítették meg. Mindezt megelőzően csaknem tíz évet kellett várakozni a telek megvásárlására. Abban az időben nem könnyen engedélyeztek imaház-építést. Ma már ez nem jelent problémát, és ehhez nagyban hozzájárult Jimmy Carter azzal, hogy 1978-ban úgy határozott: visszaadja Magyarországnak a koronát a koronázási ékszerekkel.

Jimmy Carter ünnepi beszédét 14 millió amerikai baptista üdvözlétének átadásával kezdte, (ez a szám csak az egyik amerikai baptista szövetség taglétszáma!), majd megjegyezte: „*Nem vagyok prédikátor, csupán egyszerű farmer, aki vasárnapi iskolásokat tanít egy 130 tagú gyülekezetben.*”

Igehirdetésében Jakab apostol tanítására utalt, hangsúlyozva, milyen fontos a keresztyén hitet gyakorlati szeretetre váltani. A keresztyén hit cselekedetekben történő kifejezésére került sor augusztus 12–17-ig Vácott, a Jimmy Carter-munkahét során, ahol több száz amerikai, európai és magyar önkéntes segítségével tíz házat építettek fel rászorulóknak részére. „*Mindezt Krisztus nevében tettük*” – mondta Carter. „*Jakab apostoltól tanultam meg, hogy nehézségeink türelemre, állhatatosságra és bátorságra tanítanak, melyek egy magasztosabb élet alapjai. Eszközök arra, hogy egyre több embert öleljünk át szeretetünkkel...*”

Utalt Pál apostol egy megjegyzésére (2Kor 4:18). Mi a legfontosabb ebben a változó világban, ami soha nem változik? Pál az örökkévaló dolgokra irányítja a figyelmünket, melyek nem láthatók: nem látjuk pl. az igazságot, a békét, az alázatosságot. Nem látható az együttérzés, az igazságosság, a szeretet. Ezek a dolgok inspirálták Pál apostolt, ezeket mutatta be Jézus Krisztus az ő szeretete által. Ezt az üzenetet hagyta nekünk Jimmy Carter Jézus Krisztus nevében.

Az üzenet átadása után sor került a templom „fölszentelésére”, és Carter elnök átvágta a szimbolikus jelentőségű nemzetiszín szalagot.

Míg az országban a 1100 éves jubileumot ünnepeljük, a magyarországi baptista misszió 150 éves – Mrs. Rosalynn Carter augusztus 18-án ünnepelte születésnapját. Orgonakíséret mellett a gyülekezet az énekkarral együtt énekelte a „Happy birthday”-t és Rosalynn Carter meghatottan vette át az ajándékot és a virágcsokrot.

Ezek után egypercesnek indult hosszabb-rövidebb felszólalások következtek. Sorrendben: Győri Kornél, az MBE főtitkára, Dr. Steve Booth, a Déli Baptista Szövetség képviselője, Dr. Errol Simmons, az IBLA igazgatója, Dr. Bóna Zoltán, a MEÖT főtitkára és Villányi Péter református esperes.

Almási testvér átadta a gyülekezet ajándékait a vendégeknek, majd énekes-zenés program következett. Ezalatt a meghívott vendégek levonultak az új imaház kiállítási termeibe, ahol Kuncze Gábor megnyitotta a jubileumi kiállítást.

A szigetszentmiklósi gyülekezet kettős ünnepének záró akkordjaként a templom udvarán Jimmy Carter és Almási Mihály elültetett egy libanoni cédrust, mintegy emlékeztetőül a következő generációnak. *„Istennek szenteljük e házat, legyen és maradjon mindig az Övé, szolgálja mindig az ő dicsőségét!”* (Részlet a templomban elhelyezett emléktábláról.)

Soli Deo Gloria!

(F. A.)

Jimmy Carter és közvetlen kísérete a kiállítás megnyitása, és az emlékfa elültetése után a városházára hajtatott, ahol Fodor Antalné dr. az elnöknek átadta a díszpolgári oklevelet és a város kulcsát. A tanácsteremben Kuncze Gábor belügyminiszter mondott beszédet, majd Jimmy Carter bátorító szavait hallhattuk – amint azt tőle már megszoktuk – a Biblia alapján. A pohárköszöntő után a képviselőtestület tagjai és a meghívott vendégek kezét foghattak az elnökkel, aki kíséretével együtt a szemerkélő esőben hajtatott el Szigetszentmiklósról.

A nap eseményeihez tartozik még, hogy a baptista templomban du. 5-kor kezdődő istentiszteleten – amely a templomszentelés folytatása volt – a külföldi vendégek mellett felszólt a város polgármestere, Fodor Antalné dr. Kifejezte örömét és nagyrabecsülését, példának állítva az összefogásban a baptista gyülekezetet.

Dr. Almási Mihály lelkipásztor, aki egyben a Magyarországi Baptista Egyház elnöke, megköszönte a város vezetőségének a jóindulatú támogatását, melyet az építkezés során tapasztalt a gyülekezet, valamint azt az anyagi támogatást, amely nagyban hozzájárult a kiállítás megépítéséhez, majd meghívta a képviselőtestület tagjait, hogy tekintsék meg a jubileumi kiállítást. Elmondta, hogy hét témakörben, három teremben ismerkedhetünk az 1100 éves országgal, a mintegy 6000 éves emlékekkel, a Csepel-sziget településtörténetével, a nemzetközi, a magyarországi és a helyi baptista történelemmel, az amerikai Akadémia (IBLA) és a templomépítés történetével.

A vendégek tetszésüknek és jókívánásaiknak adtak hangot.

Az elnököt fúvószenes üdvözi

Jimmy Carter és Almási Mihály bevonul a templomba

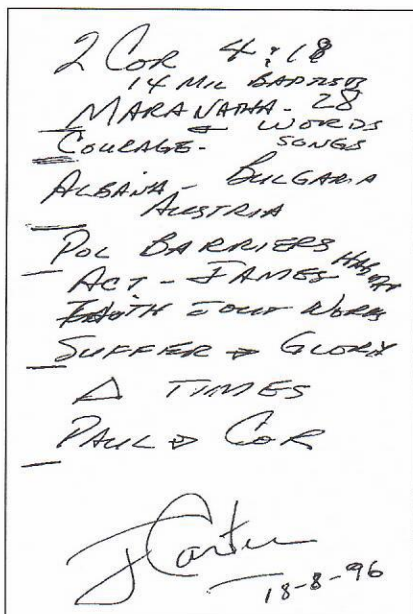
A kórus és az ünneplő gyülekezet egy része

A magyar és amerikai zászló között a gyülekezeti lobogó.
A csodálatosan földíszített templomban Jimmy Carter megkezdi beszédét.

A cselekedetek nélküli hit semmit nem ér – idézte Jakab apostolt az előadó (tolmácsol Gerzsenyi László)

Carter testvér prédikációs vázlata, amelyet néhány perccel a megnyitó istentisztelet előtt vetett papírra

„Én nem tudom, mért szeretett úgy minket...” (Héthalmi-Demjanics: A világ üdvözítője; vezényel Horváth László, az orgonánál Beharka Pál)

**Jimmy Carter ünnepélyesen megnyitja az új templomot
(a képen látható még Bretz Gedeon, Almási Mihály és Gere József)**

Almási Mihály, helyi lelképásztor, az MBE elnöke átadja Jimmy Carternek a Békehírnök augusztus 20-i ünnepi számát, melynek borítóján a magyar korona látható, és megköszöni a neves vendégnek, hogy hivatali ideje alatt visszaadta országunknak nemzeti jelképeinket

Győri Kornél átadja egyházunk ajándékát az elnöknek. „Jimmy Carternek, baptista hittestvérünknek, Magyarország és a magyar nép jótevőjének, a magyarországi baptista szövetség, 1996. augusztus 18.” – olvasható a kristályvázán.

Almási Mihály bemutatja a gyülekezetnek azt az ajándékot, amely Magyarország kicsinyített mása. Szigetszentmiklós helyén az új templom körvonalainak vésete látható.

Kuncze Gábor belügyminiszter, miniszterelnök-helyettes, megnyitó beszédét mondja a kiállításon. A képen balról jobbra: Boross Péter, volt miniszterelnök, Győri Kornél, főttkár, Almási Mihály, elnök, Platthy Iván, címzetes államtitkár, Mrs. Rosalynn Carter, Jimmy Carter, volt elnök, Gerzsenyi László professor és Kuncze Gáborné.

A templom kiállítási csarnokában a miniszterelnök-helyettes ünnepélyesen megnyitja a millecentenáriumi, település- és helytörténeti, valamint az egyház-, gyülekezet- és iskola-történeti kiállítást. Az állandó kiállítás minden vasárnap du. 4-5-ig megtekinthető.

Gerzsenyi László, Jimmy Carter, Almási Mihály és Kuncze Gábor a kiállítóteremben

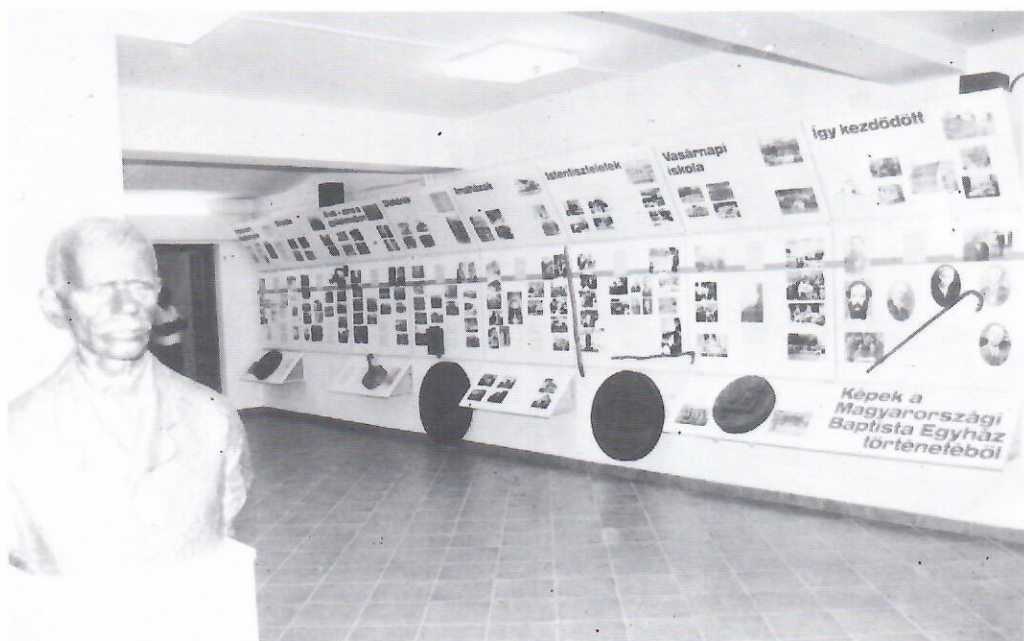
Jimmy Carter mellett Lazarovits Ernő professor,
a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének külügyi osztályvezetője

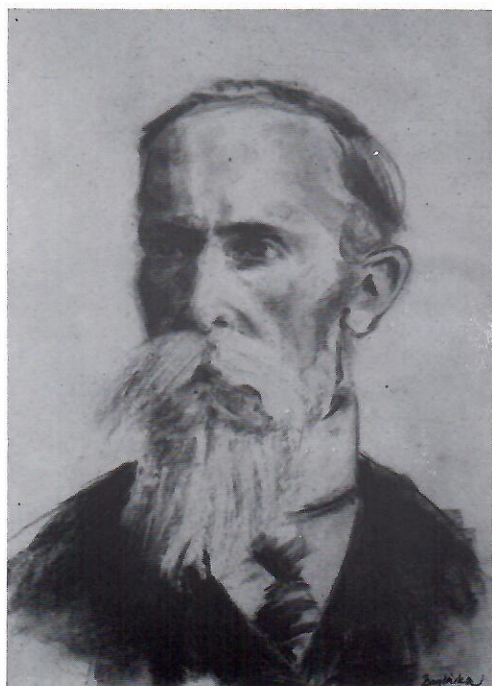
10 éve város Szigetszentmiklós...

...a település azonban több mint 700 éves múltra tekint vissza

A magyarországi baptista misszió 150 éves története. Előtérben Kornya Mihály szobra. Kornya Mihály volt a legeredményesebb magyar úttörő missziómunkás.

Csopják Attila (1853–1934), prédikátor, első hitközségi elöljáró, egyházi író

Udvarnoki András (1865–1945), a Teológiai Szeminárium alapító igazgatója

A gyülekezet 100 éves. A régi imaház homlokfaláról megmentett kereszt; úrvacsorakészletek, a szószék, régi hangszerek.

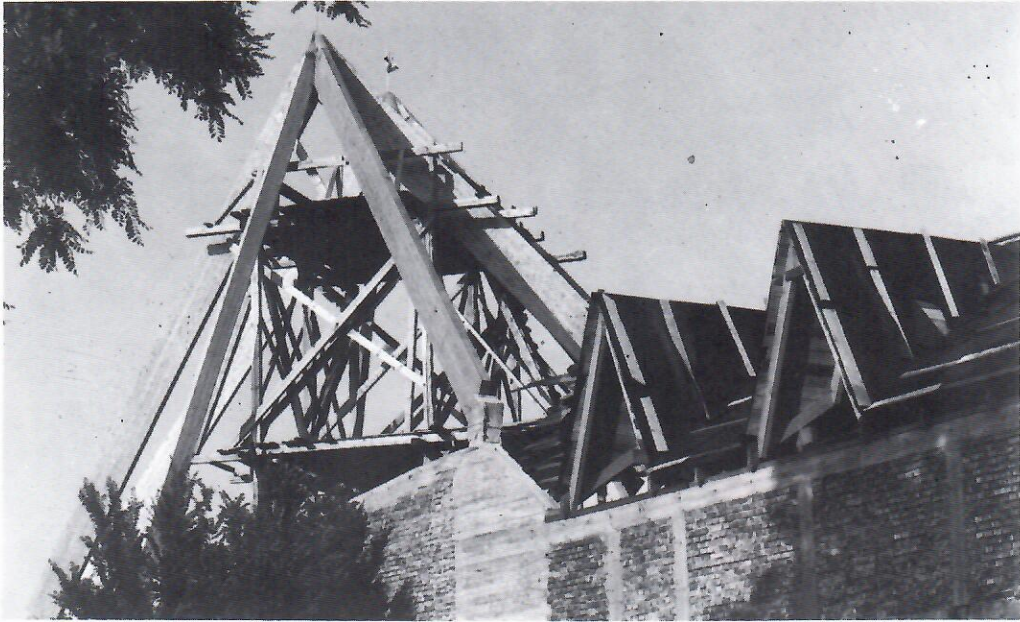
A gyülekezet-történeti kiállítás egy részlete

Az új templom építésének története

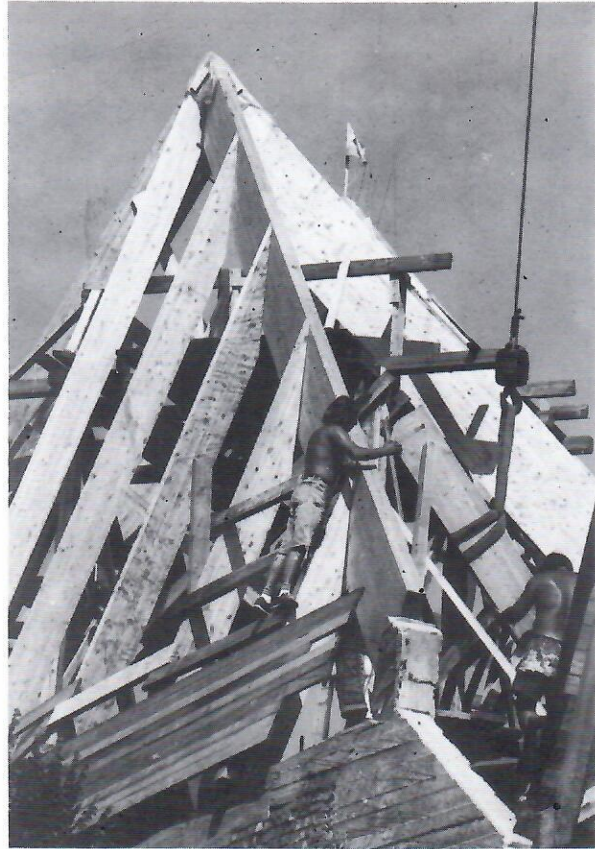

Az új templom modellje (a kivitelezés során apróbb módosításokra került sor)

A ragasztott fa tetőszerkezet készítése különös műszaki feladatot jelentett. A legnagyobb tartógerenda hossza megközelíti a 20 métert; vastagsága 80 cm.

A szerkezet fölállítására azok az ácsok vállalkoztak, akik a sevilla-i világkiállítás – Makovecz Imre által tervezett – magyar pavilonját építették.

A tetőszerkezet „alulnézetből”

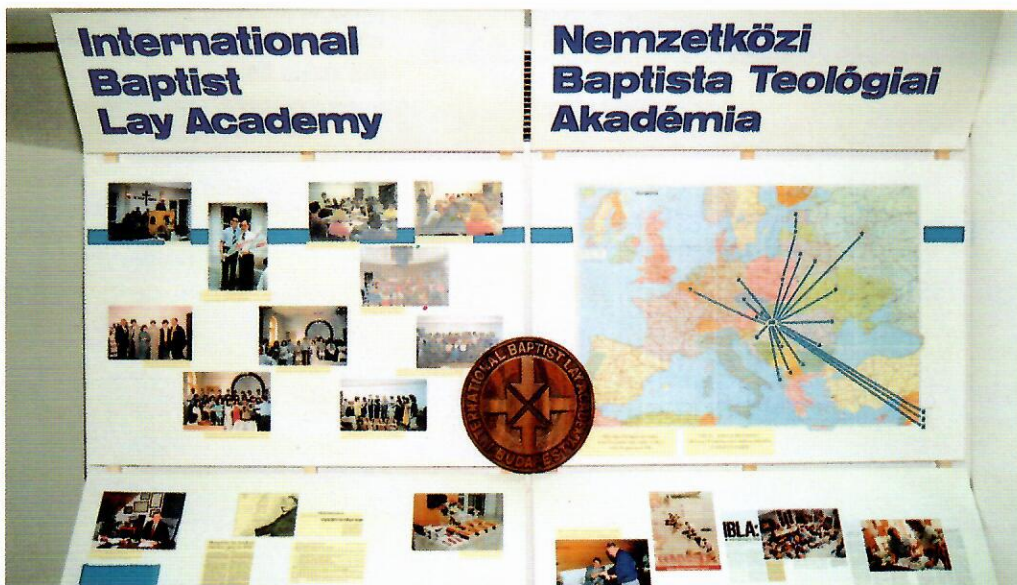
A tetőfedésre kanadai tetőzsindelyt használtunk, amelyet a cég bevezető áron bocsátott rendelkezésünkre. A Kanadában behajózott konténer az utolsó szögig mindent tartalmazott, amire a tetőfedéshez szükség volt; a szállítási- és vámköltségekkel együtt is jóval olcsóbban jutottunk hozzá, mint ha Magyarországon szereztek volna be.

Nemzetközi és ökumenikus kapcsolataink

Fent: anabaptista, amerikai és magyar vezetők; lent: amerikai, kanadai és Kárpát-medencei gyülekezetek, az Amerikai Déli-Baptista Szövetség és a Habitat for Humanity International tablói

Három éve működik Szigetszentmiklóson a város eleddig egyetlen felsőfokú képzést nyújtó intézménye, a Nemzetközi Baptista Teológiai Akadémia (IBLA). Az Akadémiától eddig több, mint 300 diák kapott diplomát, 23 országból. Az oktatás nyelve angol. A professzorok a világ minden tájáról érkeznek, a leghíresebb egyetemekről.

II. János Pál pápa fogadja dr. Haraszi Sándort, az Amerikai Magyar Baptista Szövetség tiszteletbeli elnökét, aki húsz éven át volt Billy Graham kelet-európai tanácsadója és evangélizációs útjainak előkészítője

A Jimmy Carter Work Project záró istentisztelete a váci bazilikában, augusztus 16-án. A szószéken dr. Almási Mihály, baptista egyházelnök imádkozik, előtérben az MBE Központi Énekkara. Talán az est legmeghatóbb része volt az „Amazing Grace” kezdetű ének közös éneklése angolul és magyarul. Carter elnök ezt külön is megemlítette augusztus 18-i szigetszentmiklósi prédikációjában. A kórust Oláh Gábor vezette.

Platthy Iván, címzetes államtitkár és Almási Mihály, egyházelnök meglátogatta a váci építkezést, ahol Millard Fuller, alapító elnök és David Schnell, igazgató fogadta őket. Megtekintették az építkezést, majd találkoztak és együtt ebédeltek Mrs. és Jimmy Cartterrel. Platthy Iván ajándékot adott át az elnöknek és feleségének.

Vidám hangulatú beszélgetés (Jimmy Carter, David Schnell, Almási Mihály és Szilágyi Béla)

Göncz Árpád a Magyar Köztársaság elnöke a magyar–amerikai kapcsolatok széleskörű fejlesztéséért, a koronázási ékszerek visszajuttatásáért augusztus 17-én Jimmy Carternek, az Amerikai Egyesült Államok volt elnökének a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje a Csillaggal kitüntetés adományozta a Parlament Nádorfehérvár termében

Demszky Gábor Budapest főpolgármestere augusztus 17-én hivatalában fogadta Jimmy Cartert. A találkozón Demszky Gábor átadta a város kulcsát a volt amerikai elnöknek.

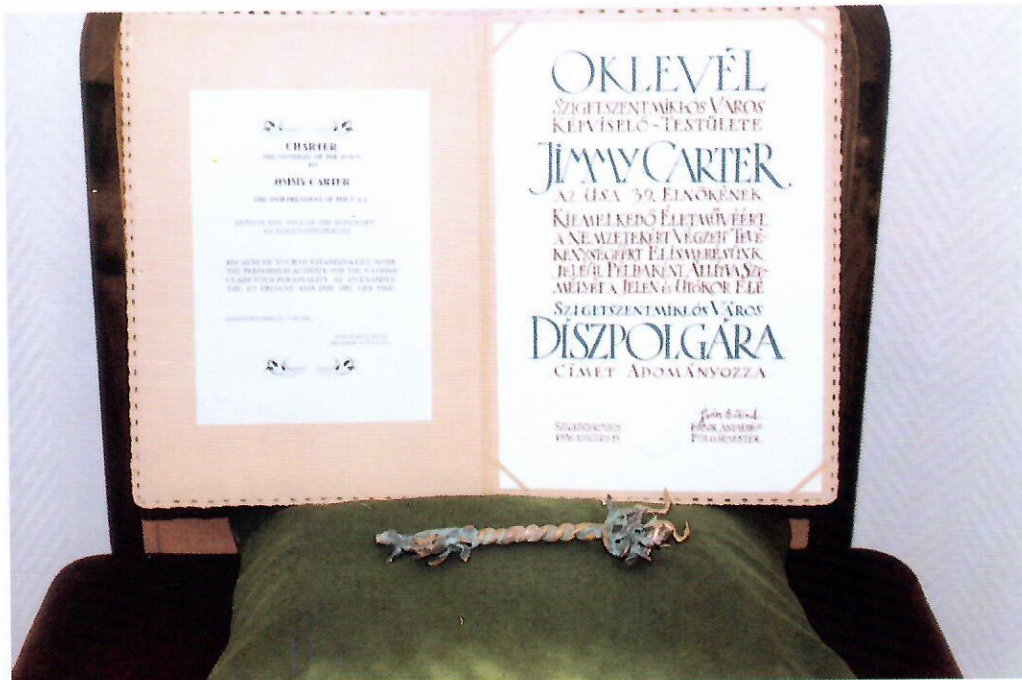
Jimmy Carter és Almási Mihály libánoni cédrust ültet a templomszentelő istentisztelet után

A Baptista Szeretetszolgálat kamionja egy missziós vándorkiállításnak ad helyet. A képen Gerzsenyi László, Almási Mihály, Mrs. és Jimmy Carter, valamint Szenczy Sándor, a Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány elnöke.

Kuncze Gábor a városháza tanácstermében üdvözli városunk legújabb díszpolgárát

A díszpolgári oklevelet és a város kulcsát az istentisztelet után rendezett fogadáson a városháza kistermében Fodor Antalné dr., polgármester adta át a megasrangú vendégnek

A délutáni istentiszteleten újra megtelt a templom hazai és külföldi vendégekkel. Jelen volt a város képviselőtestülete is a polgármesterrel. Dr. Almási Mihály megköszöni a városnak, az építkezés során tapasztalt támogatást

Fodor Antalné dr., polgármester felszólt az istentiszteleten. Példaként állította a város elé azt az összefogást, amit a baptisták bemutatnak a templomépítés során.

Jubileumi evangélizációs konferencia

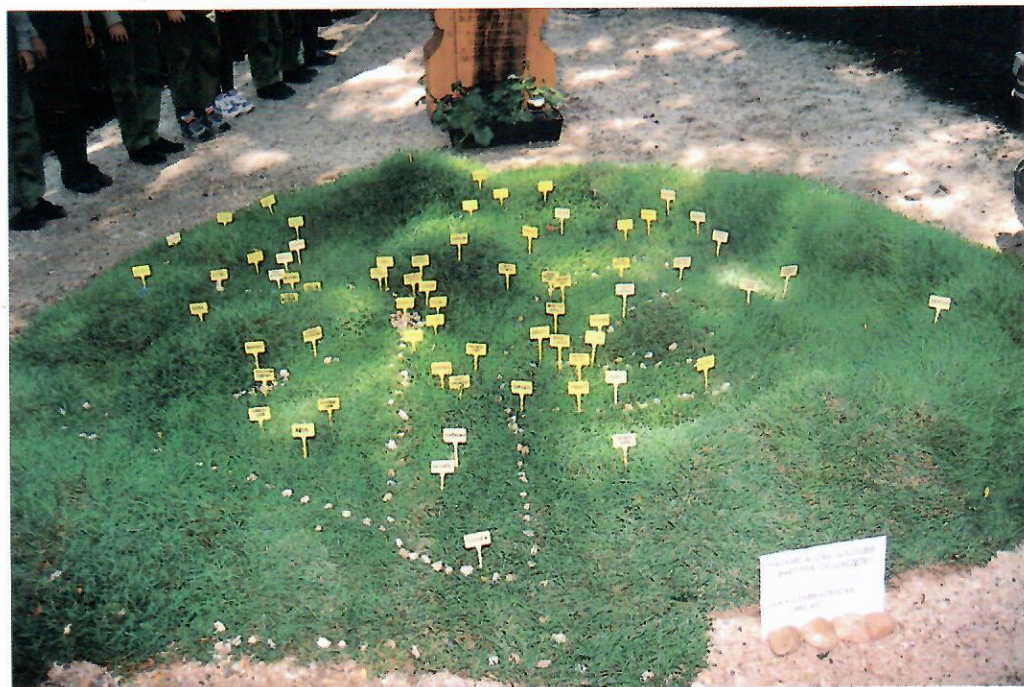
Tahi, 1996. augusztus 20.

A 150. évi jubileumi ünnepségsorozat kiemelkedő állomása volt az augusztus 20-i Tahi konferencia. Emlékeztünk a múltra, és kértük Isten megújító kegyelmét. A képen az az emlékoszlop látható, amit Cs. Kiss Ernő, székely művész faragott. A szigetszentmiklósi Fischer András cserkészcsapat állt díszőrséget, a magyar és a baptista történelem kiemelkedő személyiségeit megőrkítő emlékoszlop leleplezésekor, melyet dr. Almási Mihály szigetszentmiklósi lelkipásztor, egyházelnök végzett.

A konferencián több, mint háromezren vettek részt a Kárpát-medence országaiból és a tengeren túlról. A látványos és vidám ünnep alkalmat nyújtott az Isten előtti elcsendesedésre is.

Az emlékoszlop előtt a Kárpát-medence domborzati „térképe” látható, a 150 évvel ezelőtt kezdődött misszió legfontosabb gyülekezeteit jelző táblácskákkal

**Dr. Almási Mihály szövetségi elnök
ünnepi előadásában a múlt tanulságairól
és a jövő kilátásairól beszél**

**Dr. Jerry Rankin, a Déli-Baptista
Szövetség Külmisziós Társaságának
elnöke üdvözli a konferenciát**

**A konferencia jellegje: „Eben háézer”, azaz: Emlékezés kőve. Kő helyett mi fa emlékoszlopot
állítottunk. A szószéken Borzási Gyula főttkár az erdélyi magyarok köszöntését adja át.**

**Az 1948-as emlékszászló vezette
a fölvonulást**

**Szokolyai lányok kenyeret, Bibliát
és gyümölcsöt hoztak...**

A szigetszentmiklósi gyülekezet zászlaja az alfa és ómegás emblémával

Az ünneppel kapcsolatban jónéhány kedves levelet kaptunk.
Ezek közül idézünk néhányat:

Az Európai Baptista Szövetség köszöntése

Kedves Testvérek!

A magyarországi baptista misszió 150. évfordulója alkalmából küldöm forró üdvözlőnként és nagyrabecsülésünket az Európai Baptista Szövetség nevében.

Hálásak vagyunk Isten kegyelmének számtalan jeléért és csodáinak ezreiért, amelyek gyülekezeteikben 150 év alatt történtek.

Emlékszem a 125. évfordulóra készült dokumentumokat és fényképeket tartalmazó kiadványra, amely mély benyomást tett rám. Amint Magyarország Európa közepén foglal helyet, ugyanígy a magyar baptisták is központi szerepet játszanak az európai baptisták között. Magasztaljuk Istent a sok kiváló magyar vezetőért, akik nemzetközi és európai szolgálatot is végeztek. Az 1989. évi EBF Kongresszusra, mely Európa politikai helyzetének megváltozásakor került megrendezésre, az emberek mindig emlékezni fognak. Jövőbe tekintőnek tartom, hogy a Kongresszus témája – „Jertek, és lássátok Isten tetteit!” – előre jelezte egy új korszak jövetelét Európában.

Teljes szívünkben kívánjuk, hogy a Magyarországi Baptista Egyház a Szentlélek vezetése alatt és a mi Urunk és megváltónk, Jézus Krisztus jelenléte által virágozzék, erősödjék, növekedjék a szeretetben, töltsse be a parancsolatot, hogy vezessen el embereket Krisztushoz, és legyen mindig a reménység csillaga Európa szükségben levőinek.

Isten gazdag áldását kívánva:

DR. KARL HEINZ WALTER
főtitkár

Baptista Gyülekezet Vezetőségének – Szigetszentmiklós, Kinizsi utca 43. 2310

Kedves Testvéreim!

Köszönettel megkaptam a szigetszentmiklósi új templomuk megnyitó istentiszteletére, augusztus 18-ra szóló meghívót. Lélekben együtt voltam a gyülekezettel, azonban az ünnepségen nem tudtam részt venni, mivel ugyanakkor a Református Világtalálkozó programjában volt elfoglaltságom.

A gyülekezetre, életükre, szolgálatukra Isten gazdag áldását kérem.

Budapest, 1996. augusztus 24.

Testvéri köszöntéssel:

Dezsedius Loránt
/Dr. Dezedius Loránt/
püspök

„Halljuk, amint a mi nyelvünkön beszélnek
az Isten felséges dolgairól” (ApCsel 2,11)

„We hear them telling in our own languages
the excellencies of God.” (Acts 2:11)

FIRST HUNGARIAN BAPTIST CHURCH

157 Falkirk St. Toronto, Ontario M5M 4K4

Phone: (416) 783-2941

Pastor: Rev. Lajos Oláh

Residence: (416) 752-1687

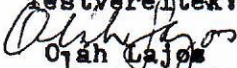
Kedves Testvéreink a Krisztus Jézusban!

Ünnepléstek alkalmából meghajtjuk az elismerés zászlaját felétek és a hálaadás zászlaját a mi Urunk, az Úr Jézus Krisztus előtt. Ami Szigetszentmiklóson történik, példaértékű lesz, mint ahogy máris az a profán és az egyháztörténelem számára. Az irgalmasságból fakadó jótétemény, az alázatos szolgálat és áldozat példaképe. Ennek a szellemnek a gyökerei mélyre nyúlnak a szigetszentmiklósi gyülekezet életében. A negyvenes évek missziós lendületének hófehér zászlaja mellett Szigetszentmiklós a megszentelődési mozgalom lobogóját tartotta magasba, és váltott ki sokakban méltó tiszteletet.

Legyetek hűek a történelmi múlthoz, és viseljétek hittel a jelenből reátok haruló szép, de nem könnyű szolgálat terhét.

Ennek sikeréért veletek és érettetek imádkozunk.

Somogyi Gábor
gyülekezeti vén

Testvéreitek:

Oláh Lajos
lelképásztor

Dr. Várszegi Asztrik OSB főapát
H-9090 Pannonhalma, főmonostor

Dr. Almási Mihály elnök úrnak
Magyarországi Baptista Egyház, Budapest

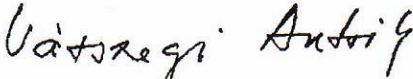
Főtiszteletű Elnök Úr! Kedves Mihály!

Megköszönöm kedves és megtisztelő meghívásodat a templomszentelőre és a 150 éves jubileumotokra. Személyesen nem tehetek eleget meghívásodnak, megértésedet kérem. Az idősebb közösség, az ezeréves Pannonhalma testvéri szeretetével köszöntelek benneteket. Isten Szentlelke vezessen Benneteket hivatástok és küldetésetek mind mélyebb megismerésében, amikor most gyülekezeteitekben ünnepi megemlékezéseketek tartjátok.

Ágoston egyházatya gondolata segítsen Benneteket az ünneplésben: Meg akarok emlékezni rólad, Uram. Nem azért, hogy emlékezzem, hanem hogy még jobban szeresselek Téged (szabadon idéztem).

Tisztelettel és testvéri szeretettel köszöntlek Benneteket és imádkozom Értetek.

Pannonhalma, 1996. augusztus 17.

24 oldal

Ára: 37 Ft

NÉPSZABADSÁG

1996. augusztus 13., kedd

ORSZÁGOS NAPILAP

54. évfolyam, 189. szám, második kiadás

Ácsmester elnök Váccon épít

Jimmy Carter a korona után házakat hoz

Jimmy Carter felavatta
a váci építkezés helyszínét

Ismerésem Magyarország

szólta a Népszabadságnak Jimmy Carter, amerikai exe

DALRÓL
Magyarország
s, hiszen
nce hozta
t tartot-

az én
agyar
ltem,
pirá-
uma
Ak-
esen
za-
tá-
k-
r-
b-
t

VELLEDITS ÉVA FELVÉTELE

Megerkezett tegnap Magyarországra Jimmy Carter, aki máto-
részt vesz Vácott a Habitat for Humanity International ökümeni-
ikus keresztény lakásépítő szervezet akciójában. Az Egyesült Ál-
lamok volt elnöke és felesége, akik vasárnap délután lészült
képünkön a lakáshoz jutók gyermekeivel láthatók, felavatták az
építkezés helyszínét.

VELLEDITS ÉVA FELVÉTELE

állam, amely a gazdasági vissza-
esés után lassan növekedésnek
indul. Reményeim szerint né-
hány éven belül az ország a
NATO és az EU tagja lesz.

- Az ön elnöksége után republiká-
nus fordulat következett az amerikai
belpolitikában, amely jelentősen át-
formálta az amerikai társadalmat.
Elkerülhetetlen volt a fordulat?

- Erről nem tudok elfogulatla-
nul nyilatkozni. Nem hiszem,
hogy republikánusok 12 éve jöt-
tett az országnak. Elnökségem
idején igyekeztem a válságok
békés rendezésére törekedni,
utódaimmel ellentétben nem
küldtem amerikai csapatokat
külföldre. Az emberi jogok be-
tartását és a szegénység, a
szenvetés csökkentését tüzeim
ki feladatul. Mára sokkal önzöb-
bek leltünk, hogy csak egy pél-
dát mondjak: a fejlett országok
közül mi adjuk a legkevesebb tá-
mogatót a fejlődő országoknak,
viszont a kelletténél jóval gyak-
rabban küldjük háborúba az
amerikai katonákat.

- Az elmúlt években ön több bé-

rsailles-ban szétdarabol-

Új MAGYARORSZÁG

VI. ÉVF. 190. SZ. • 1996. AUGUSZTUS 14. SZERDA

• POLGÁRI NAPILAP •

ÁRA: 35 FORINT

er mint váci pallér

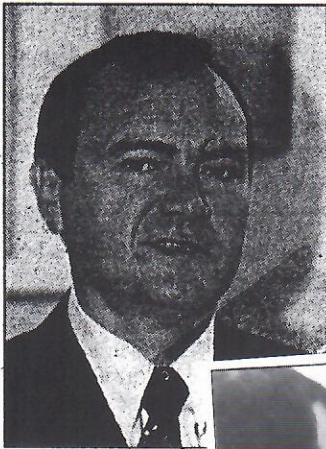
Megfizethető lakásokat!

bb mint egy évti-
abitat for Humana-
nal évente meg-
it a legkülönbö-
ban élő közössé-
gek számára. Carter Millard Ful-
lerrel, a Habitat for Humanity In-
ternational alaptőbjával és elnöké-
vel kari
lakásol-
iaszóla-
gyelm-
dokl-
gon

nagy örömmel várja a találko-
zást sok új Habitat-partnerével.
A Habitat ökumenikus non-
profit szervezet, önkéntes ala-
pon működik, olyan emberek
összefogásával, akiknek égető
szükségük van szerény, de em-
beri otthonra. A pénzalapokat,
valamint az építőanyagot ma-
valamint az építőanyagot ma-
valamint az építőanyagot ma-
valamint az építőanyagot ma-

Megerősíteni közösségünke

Almási elnök a magyar baptisták jubil-

Almási Mihály

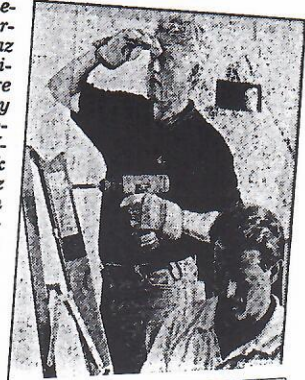
A Magyar Baptista Eg-
missziójának 150. é-
ünnepi az idén. Almá-
nőkkel beszélgettün
Egyház Konvenciója
szán választotta veze-
kipásztorcslád tagja,
ten szerzett lelkészi
majd Debrecenben
teológiai doktori foko-
készként, titkárként
1982-86 között az Egy-
mokban magyar bapti-
kezeteket pásztortolt. V-
tató volt Luisville Ken-
magyar evangéliumi
adó, magyar újság fűzi-
véhez, igazgatta a ma-
tista szemináriumot.
után teológiai tanár. Szi-
miklóson hatalmas ber-
fogott: templomot, n-
rűlt- és oktatási centru-
tetett. amely most fejezi

nők a Középkereszt
kítüntetést nyújtja á-
vérünknek, aki től
magyar baptisták é-
információi alapján
hogy a Szent Koronát
Magyarországnak. (En-
az 1978. esztendő!) Z-
ban nemzetközi magy-
tatalálkozó lesz, a vilé-
tájáról várjuk tes-
hogy megerősítsük ki-
ket. Októberben Zár-
nemzetközi találk-

NÉPSZAVA

Clinton is tud építeni

Jim Bill Clinton ame-
rikai elnök letör-
li homlokáról az
kül-
izzadságot, mi-
közben Al Gore
alelnökkel egy
baptista temp-
lom helyreállít-
tásán segít
Fruitlandben. Az
csak a véletlen
műve, hogy a Fe-
hér Ház egyik
korábbi lakója,
Jimmy Carter a
közelmúltban ép-
pen Magyaror-
szágon mutatta
be ácsmesteri tu-
dományát.

Magyarország és a magyar kormány eltökélt szándéka a szomszédos országokkal, népekkel megin-
dult megbékélési folyamat véghezvitele - mondta Horn Gyula a volt amerikai elnöknek, aki hétfőn
udvariassági látogatást tett a kormányfőnél. „Az Egyesült Államok nemes gesztusa, hogy a hideg-
háborús esztendő után visszaadta hazánkknak a szent koronát, alapjaiban változtatta meg Magyar-
ország és az USA kapcsolatait - mondta Göncz Árpád köztársasági elnök azon az ünnepségen,
amelyen a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje a Csillaggal kítüntetést adományozta
Jimmy Carternek, az USA volt elnökének. Képünkön Carter, Szigetszentmiklós díszpolgára átveszi
a város kulcsát a település vezetőitől

Demecs Zsolt felvétele

About this book

It rarely happens in the history of a local church that it has the opportunity to present an independent publication. This year's historical anniversaries afford such an opportunity.

On the basis of the analysis of the excavations, evidences of the human culture were found dating back to 6,000 years ago in what is now known as Szigetszentmiklós. The ten years that transpired since Szszm. was declared a city seem to be insignificant compared to this. However, Szigetszentmiklós – as mentioned in the first documents – is more than 700 years old and Csepel Island received its name from Árpád's Master of the Horse. So this city is also to be considered in the light of the 1,100th anniversary Jubilee Year.

The Hungarian Baptist mission in Szigetszentmiklós is 100 years old, and in this 100th year the church completed its ambitious building project started 8 years ago: the construction of a new Baptist temple and a center for the Handicapped, designed by Ybl Prize winning architects. Here, for the first time in the history of Szigetszentmiklós, a college is operating. Certified church workers from Central and Eastern European countries may receive their second degree in the college which is under American and European leadership. The Academy is an institution of the European Baptist Federation. The teaching language is English and the professors come from highly recognized European and American universities, such as Oxford and Oklahoma Baptist University. The students have come from 23 European countries.

That the Baptists, who are the largest Protestant denomination in America, and one of the largest in the world have played and are playing a significant role for the benefit of the city, the area, the country and – through their international college – Europe and the Hungarian community living beyond our borders.

The social sensitivity that characterizes Baptists all over the world is especially represented in Szigetszentmiklós by the construction of the new church building in such a way that everything in the building (the chapel as well as the classrooms, the bedrooms, the dining-hall and the kitchen) can be reached by wheel-chair for the handicapped of the area. The building is suitable for holding international conferences for the handicapped.

The Sunshine Child-saving Foundation and Sunshine Home have also been operating in Szigetszentmiklós for six years, and were founded by the pastor and his wife. So far the foundation has helped hundreds of forsaken children to find christian receiving or adopting parents. One of its first supporters was Her Majesty the Dutch Queen's foundation. It is revealing of the work that families with several children also take the responsibility of receiving a needy child – even if she/he is not healthy. In this way we have already managed to find families for children suffering from Downs Syndrome and epilepsy. In

the Sunshine Home, the foundation accomodates pregnant mothers who can't keep their children or who are homeless. Home also has a portable crèche and a nursery for babies who will stay there until a suitable family is found.

Baptists are considered to be a martyr-church in Europe. They had a determining role in the days of the Reformation. According to some historians, in certain periods of this age it seemed to be a possibility that the whole of Europe would be reformed by the Baptist movement. However, Baptists could not reach their goal consistently and biblically carrying out the desired reforms. But they held tight to the principal of accepting only witnessing, confessing adult believers as members of the church; those who, according to the biblical practice, were baptised by immersion.

Mainly because of this they faced a coordinated and concentrated attack. Their greatest theologian, Baltazar Hubmayer, who had been Luther's partner earlier and had received his doctorate in the same year as Luther, was burned at the stake in Vienna in 1528. His wife was drowned in the Danube, also in Vienna. One of the most successful Baptist preachers, András (Andrew) Fischer, was executed in Hungary in 1540. Hundreds were willing to die as martyrs. Because of persecution, they were forced more and more to the East. For some time the Hungarian princes' courts offered their protection to the Baptists, among whom were excellent doctors, craftsman, and artists. The Baptist mission was able to plant its roots in Hungary 150 years ago. Its anniversary is celebrated by today's successors through the presentation of historical photographs, art, as well as other events and programs throughout the whole year.

Baptists in Hungary received their due place among the historical churches only in 1905, on the basis of the order of Dr. György Lukács, Minister of Religious and Educational Affairs. Seeing their puritan spirituality and noble liberalism, several Members of the Parliament also spoke in support of them (i.e. Dániel Irányi). Today, unfortunately, once again we Baptists are often omitted from the list of historical churches! Hopefully this is only oversight and not deliberate, because once again we would be forced to raise our protest. The Prime Minister's letter sent to the President of our union and published in this book seems to lend support to Hungarian Baptists.

The Embassy of the United States of America officially informed me through diplomatic channels a couple of weeks ago that Mr. Jimmy Carter, former American president and our Baptist brother, had accepted our invitation to the planned program and would participate in the dual celebration of the Szigetszentmiklós Church on Sunday, August 18: the opening service of the temple and the jubilee of the local church's 100th anniversary, on Sunday.

The Hungarian Government – due to my proposal – will present President Carter the honour Medium Cross with Stars. Gábor Kuncze, Minister of the Interior and Deputy Prime Minister will participate in the worship service, along with other high Hungarian officials, foreign diplomats, and public figures. He will officially open the exhibition which features a wide variety of displays.

Jimmy Carter himself is Baptist. Also President Bill Clinton, Vice President Al Gore, Speaker of the House Newt Gingrich, and 70 other senators and congressmen are Baptists. Jimmy Carter has gained unqualified distinction by leading the United States to give Hungary the „Most Favored Nation” status and to return the Crown and Crown Jewels to Hungary. Hungarian Baptists had an important intervening role in this.

The Hungarian Government would like express its appreciation to Jimmy Carter by honouring him for all he has done and does today for the benefit of our nation as the universally acknowledged champion of human rights.

In this volume we can read, in the spirit of the millicentennial, essays of professor Gyula László, the noted archeologist, Ferenc Glatz, the president of the Hungarian Academy of Science, and Baptist academic scientists, proclamations of their life and faith. Some original unpublished articles also can be found in this publication. For example, those connected to the Crown-case.

As an editor, I made no attempt to scrutinize the writings of these scholars. The included essays may contain parts with which I do not agree, either from theological perspective or from other considerations as a theologian or a church leader.

In this book mention is made of the prehistory of the settlement, the history of the city, and some famous people from Szigetszentmiklós. We can take a walk through the city with the help of the photos and can understand today's situation from the mayor's ceremonial speech.

On behalf of the Baptist Union, celebrating its 150th anniversary, and the local Baptist Church, I greet you, the reader, with the love and honour emanating from the more than 700 year old Szigetszentmiklós. I also greet the Hungarians celebrating the millicentennial throughout this motherland and in every place where Hungarian words sound throughout the world.

August 20, 1996. Szigetszentmiklós

DR. MIHÁLY ALMÁSI
Pastor
President of the Hungarian
Baptist Union

About the pictures

(Some words about the most important pictures of this book)

- (1) On the dust cover is Marsigli's, officer of the engineer corps and a map of Csepel Island made in the 1710's
- (2) On the dust cover there is today's shield of the city.
The oldest seal with the shield of the village is known from 1590 and is entrusted to the National Archives. On this wax seal a lamb can be seen run through by a dagger. On the recommendation of Imre Vőó, museum director, graphic artist András Nádasdy designed the shield of the city in 1992 which has been accepted by the Lectorate of Arts and Crafts. The dagger has been replaced by the cross indicating Christianity, the star symbolizes Calvinism, the lamb is Jesus Christ, Savior of all believers. "Behold, the Lamb of God who takes away the sins of the world..." (see also page 23)
- (3) Ferenc Glatz, chairman of the Hungarian Academy of Sciences with his mother in the Szigetszentmiklós Museum (page 7)
- (4) Jimmy and Rosalynn Carter with the Hungarian Crown (page 12)
- (5) Árpád and the seven Hungarian Chieftains. A piece of the Feszty Cyclorama" (page 19)

THE COUNTRY AND THE CITY (pages 20–50)

- (6) The route of the conquering Hungarians (page 21)
- (7) Aerial picture of the settlement situated on the right bank of the Danube Minor (page 26)
- (8) Ferenc Török's thatched house on Kinizsi street (page 27/1)
- (9) The bank of the Danube (page 27/2)
- (10) Urn of the copper-age (page 28)
- (11) 3500-year-old earthenware found during the excavations in Felsőtag in 1962 and 1963. The members of the local history study group helped in the excavation of the 150 graves (page 29)
- (12) The City Hall, found on Lajos Kossuth street, was built in 1930 (page 30/1)
- (13) The World War I Memorial, the work of Zoltán Borberek, Kovács was unveiled in 1943 (page 30/2)
- (14) The flood of 1956 (page 31)
- (15) Lajos Kossuth, Szigetszentmiklós' first honorary citizen (1892) (page 32/1)
- (16) The Calvinist church, destroyed in World War II (page 32/2)
- (17) The Csepel Vehicle Factory gave bread to more than 10,000 workers (page 33/1)

- (18) The housing project was built for the workers of the factory (page 33/2)
- (19) The Lakihegy radio station was inaugurated on December 2nd, 1933.
The 307 m tall, "cigar" shaped tower was the tallest antenna tower in the world and the tallest building of Europe for years. (page 34/1)
- (20) Aerial view of the housing project (page 34/2)
- (21) The new church of the Calvinist congregation was opened in 1991 (page 35)
- (22) The Catholic church was built between 1936 and 1942 (page 36/1)
- (23) The Baptist House of Prayer was built 65 years ago (page 36/2)
- (24) The schools of the city (pages 37–38)
- (25) The Library and the Gallery of the town (page 39/1)
- (26) The new building of the Post Office was opened in 1995 (page 39/2)
- (27) Jenő Ádám, one of the world's greatest music teachers was born in our city. His tombstone is in the Szigetszentmiklós cemetery (page 40/2)
- (28) The Jenő Ádám exhibition room (page 41/2)
- (29) The Jenő Ádám House was inaugurated in 1979 (page 45)
- (30) Lajos Biró, one of the world's greatest researchers who conducted research in New Guinea, lived in our city (page 46)
- (31) Lajos Biró's travels in New Guinea (page 47)
- (32) Lajos Biró among his favorites (page 48)
- (33) New Guinean mask from the area of the Sepik River

OUR SERVICES FOR OUR NATION (pages 50–84)

- (34) Billy Graham meets Hungarian history (pages 51)
- (35) The Crown, the Scepter and the Orb (page 52/1)
- (36) The issue regarding "the Hungarian Crown and the customs preference is on the table of President Carter" (page 52/2)
- (37) Billy Graham is preaching to the members of the Government. Next to him are President and Mrs. Reagan (page 54/1)
- (38) Billy Graham is talking to President Bush in the White House (page 54/2)
- (39) Millard Fuller, founder and president of the Habitat for Humanity with President Bill Clinton, Vice-president Al Gore and former President Jimmy Carter at a building project in Atlanta. All four of them are Baptists. (page 58/1)
- (40) Árpád Göncz, President of the Republic of Hungary greets Jimmy Carter during one of his previous visits (page 58/2)
- (41) A ceremonial commemoration of the 150th Anniversary of the starting of the Baptist Mission in Hungary. From the left: Dr. Kálmán Mészáros, Dr. Mihály Almási and Kornél Győri (page 62)
- (42) Baltazár Hubmayer (1481–1528) an Anabaptist reformer (page 65/1)
- (43) Jakab Hutter (†1528) the founder of communes named after him (page 65/2)
- (44) Haban vessels (pp. 66–67)
- (45) President Warren G. Harding 1921–23 (page 70)

- (46) Bill Clinton, current President of the United States (page 70)
- (47) Baptist politicians and missionaries (pp 70–73)

HUNGARIAN BAPTIST SCHOLARS' TESTIMONIES (pages 85–118)

- (48) Chromosome preparation (page 114)
- (49) Books and publications of Dr. Mihály Almási (page 118)

BAPTISTS IN SZIGETSZENTMIKLÓS (pages 119–140)

- (50) Photographs concerning the history of the 100-year-old church
(pp 119–132)
- (51) Gábor Kuncze, Minister of the Interior and Deputy Prime Minister, is
visiting the church during the construction (page 133/1)
- (52) Iván Platthy, titular Secretary of the State for the Office of the Prime
Minister is talking to Pastor Mihály Almási regarding former President
Carter's visitation to Szigetszentmiklós (page 133/2)
- (53) The news of the greatest number of copies published newspapers about
the Carter-visit (page 134–135)
- (54) The orphanage in Buda (page 137/1)
- (55) He who has given food and drink..." (page 137/2)
- (56) Introducing "one by one" (page 138/1)
- (57) The first Hungarian diaconesses (page 138/2)
- (58) The ruins of the orphanage (page 138/3)
- (59) In our age the number of orphans is insignificant, but there are many
non-expected fetuses and children destined to death and there are a
lot of homeless pregnant minors. The Sunshine Child-saving
Foundation, that has been founded to help them, is operating also in
Szigetszentmiklós. (page 139)
- (60) One of the many saved children (page 140)

DEDICATING A CHURCH IN THE CENTENNIAL YEAR (pages 141–157)

- (61) The new Szigetszentmiklós Baptist Church, built between 1988–96.
(page 141/1)
- (62) Jimmy Carter is greeting the scouts lined up in honor of him (page 141/2)
- (63) The brass band is greeting the President (page 145/1)
- (64) Jimmy Carter and Mihály Almási are entering the church (page 145/2)
- (65) The choir and part of the celebrating congregation (page 146/1)
- (66) The church's banner is between the Hungarian and American flags.
Jimmy Carter begins his speech in the decorated church (page 146/2)

- (67) "Faith without deeds is worth nothing" – the speaker cited the apostle James (translating Dr. László Gerzsenyi) (page 147/1)
- (68) "I don't know why He loved us so much..." (Héthalmi–Damjanich: The Savior of the world; László Horváth is conducting, Pál Beharka is playing the organ) (page 147/3)
- (69) Jimmy Carter's outline of his sermon (page 147/2)
- (70) Jimmy Carter is ceremonially opening the new church (page 148/1)
- (71) Mihály Almási, the local pastor and president of the Hungarian Baptist Union presents the Jubilee issue of the Peace Messenger of August 20th having the Hungarian Crown on the cover and on the inside thanks being given to our guest for giving back our national symbols to our country during his years in the presidential office (page 148/2)
- (72) Kornél Győri, the General Secretary of the HBU is presenting the gift of our Baptist fellowship to the President. "To Jimmy Carter, our Baptist Brother, Benefactor of Hungary and the Hungarian People, from the Hungarian Baptist Union, August 18th, 1996" is inscribed on the crystal vase (page 149/1)
- (73) Mihály Almási, President of the HBU is showing the congregation the gift, which is an diminished copy of Hungary. The engraving show the contours of the new church at its location in Szigetszentmiklós (page 149/2)
- (74) Gábor Kuncze, Minister of the Interior is giving his opening speech on the exhibition. From the left: former Prime Minister Péter Boross; General Secretary Kornél Győri; President Mihály Almási; Titular Secretary of State Iván Platthy; Mrs. Rosalynn Carter, Jimmy Carter former President; Professor László Gerzsenyi and Mrs. Gábor Kuncze (page 150/1)
- (75) The Deputy Prime Minister is ceremonially opening the exhibition on the Millecentennial, which depicts the history of the settlement and the history of the church, the congregation and religions education. (page 150/2)
- (76) László Gerzsenyi, Jimmy Carter, Mihály Almási, Gábor Kuncze are visiting the exhibition (151/1)
- (77) Jimmy Carter and Ernő Lazarovits, the director of Foreign Affairs for the Hungarian Jewish Community (page 151/2)
- (78) Part of the exhibition hall; the 150-year-old history of the Hungarian Baptist Mission; the statue of Mihály Kornya, the most effective Hungarian Baptist missionary, at the front (page 153/1)
- (79) András Udvarnoki, the founder and director of the Budapest Theological Seminary (page 153/2)
- (80) Attila Csofják, church leader, preacher, writer (page 153/3)
- (81) The 100-year-old history of the congregation, including the cross saved from the front wall of the old church, communion sets, the pulpit, the musical instruments (page 154/1)
- (82) Part of the exhibition (page 154/2)
- (83) The picture-history of the building of the new church (page 155–157)
- (84) The model of the new church (page 155/2)

INTERNATIONAL AND ECUMENICAL RELATIONSHIPS (pages 158–164)

- (85) Up: Anabaptist, American and Hungarian leaders; Down: Canadian, American and Carpathian basin churches, photographs of the American Southern Baptist Convention and the Habitat for Humanity International (page 158/1)
- (86) The International Baptist Lay Academy (IBLA) has been operating in Szigetszentmiklós as the only institution of the city providing higher education. The Academy has issued diplomas to more than 300 students representing 23 countries. The language of the education is English. Professors come from all over the world from the well-known universities and seminaries. (page 158/2)
- (87) Pope John Paul II. receives Dr. Sándor Haraszti, honorary President of the American Hungarian Baptist Union, who has been Billy Graham's adviser for Eastern Europe for 20 years (page 159/1)
- (88) The closing worship service of the Jimmy Carter Work Project in the Vác Catholic cathedral on August 16th, 1996. Baptist President Dr. Mihály Almási is praying in the pulpit; at the front is the Central Choir of the HBU. Singing the hymn "Amazing Grace" both in Hungarian and English might have been the most moving part of the evening. President Carter specially mentioned this in his sermon delivered in Szigetszentmiklós on August 18th. The choir was conducted by Gábor Oláh (page 159/2)
- (89) Titular Secretary of State Iván Plattthy and Baptist President Mihály Almási visited the building project in Vác, where Millard Fuller, founder and president and David Snell, director received them. They inspected the building work, met and had lunch with President and Mrs. Carter. Iván Plattthy presented gifts to the President and his wife (page 160/1)
- (90) Cheerful conversation between Jimmy Carter, David Schnell, Mihály Almási and Béla Szilágyi (page 160/2)
- (91) President of the Republic of Hungary Árpád Göncz presents the honor of the Hungarian Republic's Decoration Middle Cross with the Star to Jimmy Carter, former President of the United States for developing the Hungarian-American relations and returning the Hungarian Crown Jewels, in the Nándorfehérvár Hall of the Parliament on August 17th. (page 161/1)
- (92) Major of Budapest Gábor Demszky receives Jimmy Carter in his office on August 17th. Gábor Demszky presents the key of the Capital City to the former American President. (page 161/2)
- (93) Jimmy Carter and Mihály Almási are planting a Lebanese cedar after the dedicating worship service (page 162/1)
- (94) The truck from Baptist Aid hosts a travelling mission exhibition. From the left: László Gerzsenyi, Mihály Almási, Mrs. Carter and Jimmy Carter and Sándor Szenczy, President of Baptist Aid. (page 162/2)

- (95) Gábor Kuncze is greeting our city's newest honorary citizen (p. 163/1)
- (96) Mayor Mrs. Antal Fodor dr. presents the certificate of Honorary citizenship and the key of Szigetszentmiklós to the honorable guest during the reception in the City Hall after the worship service (page 163/2)
- (97) The church was filled again during the afternoon worship service with guest from Hungary and abroad. The mayor and the representative body of the city were present, as well. Dr. Mihály Almási thanks the city for the support given during the building process. (page 164/1)
- (98) Mayor Mrs. Antal Fodor dr. gave her remarks on the worship service. She set the joining of forces (or unity) shown by the Baptists during the building of the church as an example before the people of the city (page 164/2)

JUBILEE EVANGELISTIC CONFERENCE – TAHI, AUGUST 20TH, 1996 (pages 165–168)

- (99) The Tahi conference on August 20th is a prominent event of the 150th Anniversary Jubilee. We remembered the past, and asked God's renewing grace. The obelisk, carved by Ernő Cs. Kiss, Székely artist, is in the picture. The Szigetszentmiklós András Fischer scout troop stands as the honor guard while Mihály Almási, Pastor of the Szigetszentmiklós church, and President of the Hungarian Baptist Union, unveils the obelisk immortalizing the outstanding persons of Hungarian and Baptist history. More than 3,000 attended to the conference from the countries of the Carpathian basin and overseas (page 165)
- (100) The relief map of the Carpathian basin can be seen in front of the obelisk with the signs of the most important churches of the mission which were begun 150 years ago (page 166/1)
- (101) Baptist President Dr. Mihály Almási speaks of the lessons of the past and the visions of the future in his centennial lecture (page 167/1)
- (102) The motto of the conference: "Ebenezer", "Stone of Remembrance". Instead of stone, we put up an obelisk of wood. General Secretary Gyula Borzási is giving the greeting of the Hungarians of Transylvania from the pulpit. (page 167/3)
- (103) Dr. Jerry Rankin, the President of the Foreign Mission Board of the Southern Baptist Convention is greeting the conference (page 167/2)
- (104) Girls of Szokolya are carrying bread, Bible and water (page 168/2)
- (105) The 1948 banner is leading the procession (or march) (page 168/1)
- (106) The flag of the Szigetszentmiklós church with the symbol: Alfa and Omega (page 168/3)

GRAFIKA

Gulyás Boglárka: 65., 70–73., 121/1., 122–124.,
153/1–2. oldal

FOTÓ

Archív (a Városi Múzeum és az Emlékház
fotóit felhasználva): 32., 33/1., 33/3., 34/1., 40/2.,
41/1., 119., 121/2., 125/1., 137–138. oldal;

Békefi Iván: 62. oldal;

BGEA: 51., 54., 159/1. oldal;

Biró Lajos: 46–49. oldal;

dr. Ficsor Gyula: 114. oldal

Gere Zoltán: 27., 30., 33/2., 35–39., 45.,
66–67., 120., 125/2., 126–133., 139., 141., 146.,
147/1., 148., 149/1., 150–158., 162., 164–168. oldal;

Horváth Balázs: 145., 147/2., 149/2. oldal;

Kulcsár Barnabás: 159/2., 160. oldal;

MTI: 12., 52., 58/2., 161. oldal;

Nagy Ferenc: 26., 34/2., 40/1., 163. oldal;

Steiner Ervin: 31. oldal;

Újvári Ferenc: 85. oldal;

Vöő Imre: 7., 28–29., 41/2., 124/2. oldal.

MŰSZAKI VEZETŐ

Boltos Péter

NYOMDA

Galartusz Nyomdaipari Kft.

1023 Budapest, Török utca 8–10.

Telefon: 212–4868; Telefon/fax: 212–4206

Felelős vezető: Boros Csaba